

การถวายสิ่งของแด่พระภิกษุสงฆ์ ที่ญาติโยมควรปฏิบัติ

พระอาจารย์เปลี่ยน ปญญาปทีโป

วัดอรุณญวิเวก (บ้านปง)

ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

การถวายสิ่งของแด่พระภิกษุสงฆ์ ที่ญาติโยมควรปฏิบัติ

พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

วัดอรัญญวิเวก (บ้านปง)

ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤศจิกายน 2549

หากท่านใดประสงค์จะพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน
โปรดติดต่อขออนุญาตจากพระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป วัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่

คำนำ

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือของอุบาสกอุบาสิกา ชาวพุทธศาสนิกชน ผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลายได้อ่านและทำความเข้าใจ ในการทำบุญทำกุศลให้ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

การทำบุญทำกุศลที่ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนานั้น ผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลายควรจะรู้จักกาลเทศะว่าสิ่งของใดที่ควรนำมา บริจาคทานการกุศล และสิ่งของใดควรถวายเวลาไหน เรียกว่ารู้จัก กาลัญญาตา คำว่า กาลัญญาตา นี้เป็นคำของนักปราชญ์ หมายถึง **คนฉลาด**

เหตุฉะนั้น พุทธบริษัททั้งหลายที่ยังไม่ได้ศึกษาเรื่องการทำบุญ ทำกุศลตามหลักพระพุทธศาสนา มักจะเกิดความศรัทธาแต่ยังไม่รู้ว่า ควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสมแก่กาลเทศะ อันนี้เป็น สิ่งที่เราชาวพุทธศาสนิกชนควรจะศึกษาตามที่พระพุทธองค์ทรงตรัส สอนไว้ในเรื่องกาลิกทั้ง 4 อย่าง อันได้แก่ ยาวะกาลิก ยามะกาลิก สัตตาหะกาลิก และยาวะชีวิก ดังที่จะกล่าวต่อไป

หวังว่าผู้ที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้คงจะได้ความรู้ไม่มากนักน้อย ตามกำลังสติปัญญาของตน และจะได้เข้าใจในเรื่องการทำบุญกับ พระภิกษุที่ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา ไม่ทำให้พระภิกษุต้อง ผิดศีล ตนเองก็สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ทำให้ไม่มีความกังวลใจ ในการไปทำบุญทำกุศลกับพระภิกษุทั้งหลายอีกต่อไป

การถวายสิ่งของแด่พระภิกษุสงฆ์ ที่ญาติโยมควรปฏิบัติ

การทำบุญทำกุศลตามหลักพระพุทธศาสนาให้ถูกต้องเหมาะสมแก่กาลเทศะนั้น พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนไว้ในเรื่องกาลิกทั้ง 4 อย่าง ได้แก่ ยาวะกาลิก ยามะกาลิก สัตตาหะกาลิก และยาวะชีวิก ดังนี้

1. ยาวะกาลิก หมายถึง อาหารทุกชนิดที่พระภิกษุสามารถฉันได้ เช่น ข้าว ข้าวต้ม ขนม ผลไม้ รากไม้ หัวเผือก หัวมัน ถั่ว งา เนื้อสัตว์ต่าง ๆ รวมทั้ง ชีวี่ว น้ำปลา น้ำผลไม้ ฯลฯ ที่เราสังเคราะห์เป็นอาหารนั้น เรียกว่าโภชนะทั้ง 5 อย่าง เป็นสิ่งที่พระภิกษุสามารถฉันได้เฉพาะตอนเข้าไปจนถึงเที่ยงวันเท่านั้น ไม่ว่าพระภิกษุจะฉันมือเดียวก็ดี หรือฉันสองมือก็ดี ถ้าไม่เกินเที่ยงก็ไม่ผิดศีลไม่ผิดพระธรรมวินัยอะไร แต่ห้ามไม่ให้ฉันตอนเย็น ถ้าพระภิกษุไปฉันตอนเย็น คือตั้งแต่เลยเที่ยงไปแล้ว จะผิดศีลผิดพระธรรมวินัย

สำหรับพระภิกษุที่เดินทางไปต่างประเทศนั้น เมื่อไปอยู่ประเทศไหน ๆ ก็ให้นับเวลาตั้งแต่อรุณสว่างขึ้นมาจนเห็นลายมือชัดเจน เห็นใบไม้อ่อนและใบไม้แก่แล้ว จึงจะฉันภัตตาหารได้ ถ้าหากอรุณยังไม่สว่างก็ยังไม่ฉันภัตตาหารไม่ได้ ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไหนก็ตาม ให้ถือเอาเวลาตามประเทศนั้น ๆ ก็ไม่ผิดศีลของพระภิกษุ

¹ ตอนเช้าหมายถึงเวลาตั้งแต่อรุณสว่างขึ้นมาจนเห็นลายมือชัดเจน และสามารถเห็นใบไม้อ่อน ใบไม้แก่ได้ในระยะ 3 เมตร

ส่วนผู้ที่เป็นอุบาทสกอุบาทิกา หรือผู้ที่รักษาศีล 8 นั้น ศีลข้อที่หก ก็ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับพระภิกษุ คือ ไม่ให้รับประทานอาหารเกินเที่ยง เหมือนกัน ดังนั้น อาหารทั้งหลายที่ได้กล่าวยกตัวอย่างมาทั้งหมดนั้น เรียกว่า ยาวะกาลิก

2. ยามะกาลิก หมายถึง น้ำปานะ หรือเรียกว่า น้ำอัญฐะบาน พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนเอาไว้ว่า ผลไม้ต่าง ๆ ที่จะนำมาทำน้ำปานะ ได้นั้น จะต้องเป็นผลไม้ที่มีขนาดเล็ก คือ มีขนาดไม่ใหญ่เกินขนาด ผลส้มเขียวหวานและให้มีเมล็ด เช่น ลูกหว้า ส้มเขียวหวาน ส้มเซ่ง กล้วยมีเมล็ด มะนาว องุ่น มะปราง ลิ้นจี่ ลำไย ฯลฯ เป็นต้น

ผลไม้ต่าง ๆ ที่ได้ยกตัวอย่างมานั้น เมื่อนำมาทำเป็นน้ำปานะ จะต้องคั้นและผสมน้ำ แล้วใช้ผ้ากรองอย่างน้อยเจ็ดชั้น กรองเอาเนื้อ ผลไม้ออกจนหมด ให้เหลือแต่น้ำลอดผ้ากรองลงไปในภาชนะเท่านั้น เมื่อพระภิกษุจะฉัน อาจผสมเกลือ พริก น้ำตาล หรือจะผสมสมุนไพรต่าง ๆ ลงไปก็ได้ หรือถ้าไม่อยากผสมอะไรต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมานี้ ก็สามารถฉันได้ แต่มีข้อยกเว้นสำหรับ “ผลมะปรางสุก” พระพุทธองค์ทรงห้ามมิให้นำผลมะปรางสุกมาทำน้ำปานะ เพราะผลมะปรางสุกมีเนื้อนิ่ม สามารถลอดผ้ากรองลงไปได้ ก็จะกลายเป็นอาหาร พระพุทธองค์จึงทรงห้ามมิให้นำมาทำน้ำปานะ แต่ถ้าผลมะปรางนั้นยังเป็นผลดิบ มีเนื้อแข็งจับเป็นยางมีน้ำใส ก็ทรงอนุญาตให้นำมาทำเป็นน้ำปานะได้

ส่วนผลไม้ต่าง ๆ ที่มีขนาดใหญ่กว่าผลส้มเขียวหวาน เรียกว่า มหาผล เช่น ส้มโอ สับปะรด มะพร้าว แดงโม ฯลฯ ห้ามมิให้นำมา

ทำน้ำปานะเพราะจะจัดว่าเป็นอาหาร ดังนั้นพระพุทธรองค์จึงทรงอนุญาตให้ใช้แต่ผลไม้ที่มีขนาดเล็กกว่าผลส้มเขียวหวานเท่านั้น นำมาทำน้ำปานะที่จะถวายพระภิกษุ หรือผู้ถือศีล 8 ได้

เมื่อนำผลไม้ต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวยกตัวอย่างมานั้น นำมาทำเป็นน้ำปานะสำเร็จแล้ว ก็ถวายให้พระภิกษุฉันได้ ตั้งแต่บ่าย 1 โมง ไปจนถึงเที่ยงคืนเท่านั้น ถ้าเลยเที่ยงคืนไปแล้วห้ามไม่ให้ฉัน เพราะน้ำปานะจะกลายเป็นเมรัย พระพุทธรองค์ทรงตรัสสอนไว้อย่างนี้

3. สัตตาหะกาลิก หมายถึง สิ่งที่จะถวายให้พระภิกษุและท่านสามารถเก็บไว้ฉันได้ 7 วัน เช่น น้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำตาล เนยใส เนยแข็ง ช็อกโกแลตที่ไม่ผสมนม ฯลฯ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้จัดเป็นสัตตาหะกาลิก เมื่อพระภิกษุรับประเคนแล้ว พระพุทธรองค์ท่านก็ทรงอนุญาตให้เก็บไว้ฉันได้ 7 วัน ถ้าครบกำหนด 7 วันแล้ว พระพุทธรองค์ทรงห้ามไม่ให้ฉัน ให้เสียสละให้สามเณรหรือญาติโยมไป

เมื่อกล่าวถึง น้ำผึ้ง หลังจากที่พระภิกษุรับประเคนและฉันน้ำผึ้งไปในตอนเช้าแล้ว จะห้ามไม่ให้มีส่วนที่เหลือมาฉันอีกหลังเที่ยงวัน เพราะถือว่าหมดอายุ แต่ถ้าพระภิกษุรับประเคนไปแล้ว แต่ยังไม่ได้อฉัน ก็สามารถเก็บไว้แล้วนำมาฉันในตอนบ่ายได้ และจะเก็บไว้ฉันต่อได้ถึง 7 วัน ถ้าหลังจาก 7 วันไปแล้วห้ามฉัน ถือว่าผิดพระธรรมวินัย แต่ถ้าพระภิกษุต้องการจะฉันน้ำผึ้งในตอนเช้าแล้วอยากเก็บไว้ฉันในตอนเย็นอีก ก็ให้ญาติโยมแบ่งถวายไปส่วนหนึ่งก่อน และเก็บอีกส่วนหนึ่งไว้ เพื่อนำส่วนที่เหลือมาถวาย

หลังเที่ยงวันก็จะเก็บไว้ฉันได้ถึง 7 วัน

เหตุที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้เก็บน้ำผึ้งไว้ได้เพียง 7 วัน เพราะถ้าพระภิกษุมีบารมี และมีญาติโยมนำน้ำผึ้งมาถวายไว้มาก จึงเก็บน้ำผึ้งไว้บนกุฏิจนเต็ม ที่เหลือจากนั้นก็เก็บไว้ได้จนกุฏิจนเต็มอีก บังเอิญญาติโยมมาเที่ยวในวัดเห็นหม้อน้ำผึ้งตั้งอยู่ได้กุฏิมากก็อยากได้น้ำผึ้งไปกิน แต่พระภิกษุไม่ยอมแบ่งให้ โยมก็จะปล้นเอาน้ำผึ้งและทำร้ายพระภิกษุจนมรณภาพ เหตุฉะนั้นแล พระพุทธองค์ จึงทรงตรัสห้ามไม่ให้เก็บสะสมน้ำผึ้งหรือสัตว์ตาทะกาลีทั้งหลายไว้มาก และไม่ให้เก็บไว้เกิน 7 วัน สามารถสรุปได้ดังนี้

เวลาที่พระภิกษุรับประทาน	เวลาที่พระภิกษุนำมาฉัน	อายุของน้ำผึ้ง
ตอนเช้า	เช้า - เที่ยงวัน	ก่อนเที่ยงวัน
ตอนเช้า	ตอนบ่าย	7 วัน
ตอนบ่าย	เวลาใดก็ได้	7 วัน

สำหรับ น้ำอ้อย น้ำตาล และน้ำตาลก้อน ถ้าพระภิกษุไปบิณฑบาตแล้วมีญาติโยมนำน้ำอ้อย น้ำตาล หรือน้ำตาลก้อนที่ห่อในถุงพลาสติกหรือห่อในกระดาษอย่างดีแล้วมาใส่บาตร เมื่อพระภิกษุนำมาเปิดดูเห็นว่า เป็นน้ำอ้อย น้ำตาล หรือน้ำตาลก้อน ก็สามารถเก็บไว้ฉันในตอนบ่ายได้ และยังเก็บไว้ได้อีก 7 วัน แต่ถ้าน้ำอ้อย น้ำตาล หรือน้ำตาลก้อนที่ญาติโยมนำมาใส่บาตรนั้น ไม่ได้ห่อในถุงพลาสติกหรือห่อในกระดาษ ก็ไม่สามารถเก็บไว้ฉันในตอนบ่ายได้ เนื่องจากว่า น้ำอ้อย น้ำตาล หรือน้ำตาลก้อนนั้นได้เป็นโคณฑอาหารในบาตรไป

แล้ว ถือว่าเป็นอาหารที่จะฉันได้ก่อนเที่ยงเท่านั้น สรุปได้ดังนี้

วิธีการใส่บาตร	เวลาที่พระภิกษุนำมาฉัน	อายุของน้ำอ้อย น้ำตาล น้ำตาลก้อน
ใส่ถุง / ห่อกระดาษ	เช้า - เที่ยงวัน	ก่อนเที่ยงวัน
ใส่ถุง / ห่อกระดาษ	ตอนบ่าย	7 วัน
ไม่ใส่ถุง / ไม่ห่อกระดาษ	ต้องฉันก่อนเที่ยงวันเท่านั้น	เที่ยงวัน (เพราะน้ำอ้อย ฯลฯ เป็น โคธอาหารอื่นในบาตรไปแล้ว)

4. ยาวะชีวิก หมายถึง ยาทุกชนิดที่ปรุงเป็นยารักษาโรครภัยไข้เจ็บ ถ้าหากยานั้นไม่ได้ผสมกับน้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำตาล ฯลฯ ที่เป็น สัตตหะกาลิก พระภิกษุสามารถรับประทานและเก็บไว้ฉันได้ตลอด ไม่ว่าจะเป็นตอนเช้า ตอนเที่ยง ตอนบ่าย ตอนเย็น หรือตอนกลางคืน สามารถฉันได้ทุกเวลา ยาวะชีวิก หรือ ยารักษาโรคทั่วไปนี้ ทั้งที่เป็น ยาผง ยาเม็ดและยาน้ำเราได้มาจากต้นไม้ บางต้นใช้ใบเป็นยา บางต้น ใช้เปลือกเป็นยา บางต้นใช้แก่นเป็นยา บางต้นใช้รากเป็นยา รวมทั้ง ใบ เครือ และรากของเถาวัลย์ทุกชนิดก็จัดเป็นยา ส่วนผลไม้ที่ จัดเป็นยา ได้แก่ มะขามป้อม ลูกโค้ก สมอไทย สมอจีน สมอดิน สมอคิงู สมอพิเภก ขิง ข่า กระเทียม กระชาย กานพลู ดีปลี พริกไทย ตะไคร้ โสม ว่านไพล ลูกฝ้าย ดอกฝ้าย ใบฝ้ายหรือรากบัวหลวงที่เรา นำดอกมาบูชาแล้ว อนุโลมให้จัดเป็นยาได้หมด รวมทั้งวัตถุที่เป็น แร่ธาตุต่าง ๆ เช่น หิน แร่ทองคำ ตะกั่ว ดีบุก แร่เหล็กต่าง ๆ หรือ กระจก สัตว์บางชนิดก็จัดเป็นยาได้ เช่น กระจกหมาดำ กระจกไก่อดำ

กระดุกกา กระดุกชะนี กระดุกห้วงจางอง กระดุกห้วงเห่า กระดุก
อีแร้ง เปลือกหอยที่ตายแล้วทุกชนิด นำมาฝนจัดเป็นยาได้หมด
เหตุฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้ ผลไม้ ดอกไม้ หรือ
กระดุกสัตว์บางชนิดก็ดี ถือว่าเป็นยาหมดฉันนี้ได้ตลอดทั้งวันทั้งคืน
แต่ถ้าญาติโยมนำยาระชิวิกมาถวายและพระภิกษุรับประเคนแล้ว หาก
มีญาติโยมหรือสามเณรมาจับก็ต้องประเคนใหม่อีก ถ้าไม่มีใครมาจับ
พระภิกษุก็สามารถเก็บ ยาระชิวิก นั้นไว้ฉันได้ตลอด

ส่วน กาลิกระคนกัน คือ การนำกาลิกทั้ง 4 อย่างไปผสมระคนกัน
อายุของกาลิกก็จะอนุโลมไปตามกาลิกที่ต่ำกว่า เช่น ถ้าพระภิกษุนำ
ยาระชิวิก ทุกชนิด เช่น กระเทียม จิง ข่า ตะไคร้ พริก เกลือ ชะเอม ฯลฯ
มาฉันระคนกับ ยาระกาลิก หรือ อาหารต่าง ๆ กาลิกนั้นก็จะมีอายุต่ำ
คือ อนุโลมให้เก็บไว้ฉันได้ตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงวัน (ก่อนเพล) เท่านั้น
ยาระชิวิกก็จะหมดอายุ

ถ้าพระภิกษุนำ ยาระชิวิก มาผสมกับ ยาระกาลิก หรือน้ำปานะ
กาลิกนั้นก็จะมีอายุต่ำ (ตามอายุของน้ำปานะ) คือพระภิกษุสามารถ
เก็บไว้ฉันได้ตั้งแต่บ่าย 1 โมงไปจนถึงเที่ยงคืนก็หมดอายุ

แต่ถ้า นำ ยาระชิวิก มาคลุกปนกับ สัตตาหะกาลิก หรือจำพวก
น้ำผึ้ง น้ำอ้อย หรือน้ำตาล เช่น นำน้ำผึ้งมาดองสมอหรือมะขามป้อม
เมื่อพระภิกษุนำมาฉันยานั้น ก็จะอนุโลมตามอายุต่ำ คือ มีอายุเก็บไว้
ได้แค่ 7 วันเท่านั้น เหตุฉะนั้น จึงเรียกว่า กาลิกระคนกัน

กาลิกทั้ง 4 อย่าง สรุปลงเป็นตารางได้ดังนี้

ประเภทของ กาลิก	ความหมาย	ตัวอย่าง	อายุของ กาลิก (สำหรับพระภิกษุ)
1. ยาวะกาลิก	หมายถึง อาหารทุกชนิด ที่พระภิกษุสามารถฉันได้ เรียกว่าโภชนะทั้ง 5 อย่าง	เช่น ข้าว ข้าวต้ม ก๋วยเตี๋ยวเนื้อสัตว์ขมนม ผลไม้ รากไม้ เห็ดอก มัน ถั่ว งา เครื่องปรุงรส ซีอิ้ว น้ำปลา น้ำผลไม้ ที่คั้นจากผลไม้ต่าง ๆ ที่มีขนาดใหญ่กว่า ผลส้มเขียวหวาน ฯลฯ	เช้า -เที่ยงวัน
2. ยามะกาลิก (น้ำปานะ หรือ น้ำอัฐฐะบาน)	หมายถึง น้ำผลไม้ต่าง ๆ ที่คั้นจากผลไม้ที่มีขนาดเล็กกว่า ผลส้มเขียวหวาน และเป็นผลไม้ที่มีเมล็ด	เช่น ลูกหว่า ส้มเขียวหวาน ส้มเซ้ง กล้วย ชนิดที่มีเมล็ด มะนาว องุ่น มะปราง ลิ้นจี่ ลำไย ฯลฯ (ยกเว้น ผลมะปรางสุก)	หลังเที่ยงวัน-เที่ยงคืน
3. สัตตาหะกาลิก	หมายถึง สิ่งที่จะถวายให้พระภิกษุและท่านสามารถเก็บไว้ฉันได้ 7 วัน	เช่น น้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำตาล เนยใส เนยแข็ง ซ็อกโกแลตที่ไม่ผสมนม ฯลฯ	7 วัน
4. ยาวะชีวิก	หมายถึง ยาทุกชนิดที่ปรุงเป็นยารักษาโรคภัยไข้เจ็บ	เช่น กระเทียม ขิง ข่า ตะไคร้ พริก เกลือ ชะเอม มะขามป้อม ลูกไค้ก สมอไทย สมอจีน สมอดิน สมอติงู สมอพิเภก กระจाय กานพลู ดีปลี พริกไทย โสม ว่านไพล ลูกฝ้าย	ตลอดชีวิต

ประเภทของ กาลิก	ความหมาย	ตัวอย่าง	อายุของ กาลิก (สำหรับพระภิกษุ)
		ดอกฝ้าย ใบฝ้าย ราก บัว หิน แร่ทองคำ ตะกั่ว ดีบุก แร่เหล็ก กระดูกสัตว์บางชนิด เช่น กระดูกหมาดำ กระดูกไก่ดำกระดูกกา กระดูกชะนี กระดูกหัว งูจิ้งจอก กระดูกหัว งูเห่า กระดูกอีแร้ง เปลือกหอยที่ตายแล้ว ทุกชนิด ฯลฯ	

กาลิกระคนกัน สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ประเภทของกาลิกที่นำมาระคนกัน	ตัวอย่าง	อายุของกาลิก (สำหรับพระภิกษุ)
1. ขาวะชีวิก + ขาวะกาลิก (มีอายุต่ำกว่า)	จิง + ข้าวคัม	เช้า -เที่ยงวัน (เท่ากับอายุต่ำของ ขาวะกาลิก)
2. ขาวะชีวิก + ขามะกาลิก (มีอายุต่ำกว่า)	เกลือ + น้ำมะนาว	หลังเที่ยงวัน - เที่ยงคืน (เท่ากับอายุต่ำของ ขามะกาลิก)
3. ขาวะชีวิก + สัตตหะกาลิก (มีอายุต่ำกว่า)	สมอ + น้ำผึ้ง	7 วัน (เท่ากับอายุต่ำของ สัตตหะกาลิก)
4. สัตตหะกาลิก + ขาวะกาลิก (มีอายุต่ำกว่า)	น้ำอ้อย + ข้าว	เช้า -เที่ยงวัน (เท่ากับอายุต่ำของ ขาวะกาลิก)
5. สัตตหะกาลิก + ขามะกาลิก (มีอายุต่ำกว่า)	น้ำผึ้ง + น้ำมะนาว	หลังเที่ยงวัน - เที่ยงคืน (เท่ากับอายุต่ำของ ขามะกาลิก)
6. ขามะกาลิก + ขาวะกาลิก (มีอายุต่ำกว่า)	กล้วยน้ำว้าสุก + ข้าว	เช้า -เที่ยงวัน (เท่ากับอายุต่ำของ ขาวะกาลิก)

บัดนี้ จะกล่าวถึงเรื่อง การถวายอาหาร การที่ญาติโยมนำอาหารต่าง ๆ มาถวายพระภิกษุมาก ก็ไม่ควรประเคนทั้งหมด ควรแบ่งไปเก็บไว้ที่โรงครัวบ้างหรือจะนำมาให้พระภิกษุเห็นแล้วกล่าวคำถวายทานก่อน (ไม่ได้ประเคน) หลังจากรับพรจากพระภิกษุแล้ว ค่อยนำไปเก็บไว้ที่โรงครัว เพื่อให้แม่ครัวทยอยแบ่งออกมาถวายพระภิกษุฉันในวันต่อ ๆ ไปก็ได้ เพราะถ้าหากพระภิกษุรับประเคนทั้งหมด ก็ไม่สามารถเก็บไว้ฉันได้ ถือว่าเป็น ยวาระกาลิก มีอายุแค่เข้าถึงเที่ยงวันเท่านั้น เหตุฉะนั้นทางวัดจึงได้สร้างโรงครัวไว้เพื่อเก็บอาหารที่ยังไม่ได้ประเคนให้พระภิกษุ

สำหรับญาติโยมที่นำข้าวสารมาถวาย ถ้าหากว่ามีข้าวสารอยู่ในรถร่อยกระสอบ และเจ้าศรัทธาอยากถวายทั้งหมด ก็นิมนต์พระภิกษุมานับรตเพื่อรับประเคนข้าวสารทั้งหมดนั้น พระภิกษุก็จะไม่สามารถฉันได้เลยแม้แต่กระสอบเดียว เพราะข้าวสารจัดว่าเป็น ยวาระกาลิก สามารถเก็บไว้ได้ตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงวันเท่านั้น และข้าวสารทั้งหมดก็ไม่สามารถนำไปถวายพระภิกษุวัดอื่นให้ฉันได้ด้วย เพราะเหตุผลเดียวกัน แต่ถ้าหากว่าพระภิกษุไม่ได้รับประเคน ญาติโยมกล่าวคำถวายเฉย ๆ แล้วนำไปเก็บไว้ในโรงครัวทั้งรถร่อยกระสอบ เพื่อให้แม่ครัวทยอยนำมาหุง หนึ่ง ถวายพระทุกวัน ๆ จนหมดก็ได้ เพราะพระภิกษุไม่ได้จับ ไม่ได้รับประเคน และศรัทธาญาติโยมก็จะได้บุญได้กุศลอย่างเต็มเปี่ยมเช่นกัน

ผลไม้นทุกชนิดก็เช่นกัน ถ้าญาติโยมนำมาถวายมาก ก็ควรจะแบ่ง

ถวายพอสสมควรก่อน แล้วเก็บส่วนที่เหลือไว้ในโรงครัวก่อนเพื่อให้แม่ครัวทยอยนำออกถวายพระภิกษุในวันต่อ ๆ ไป แต่ถ้าหากว่าเจ้าภาพไม่ยอม จะขอถวายทั้งหมด ก็ต้องสัญญาก่อนว่าผลไม้ที่เหลือนี้ต้องยกให้ศรัทธาญาติโยมกิน หรือจะนำไปบริจาคทานให้คนยากจนก็ได้ ถ้าญาติโยมอยากถวายอย่างนั้นก็ได้ แต่พระภิกษุจะฉันได้เพียงนิคหน้อยเท่านั้น นอกนั้นก็ต้องจำแนกแจกทานไป เพราะถ้าพระภิกษุรับประทานในตอนเช้าแล้ว พระพุทธองค์ท่านห้ามไม่ให้เก็บอาหารนั้นไว้ตอนบ่าย แต่ญาติโยมบางคนที่ไม่เข้าใจก็จะขัดข้องตรงนี้แหละว่าเขาอยากนำมาทำบุญแล้วทำไมพระภิกษุท่านไม่รับประทาน เพราะญาติโยมไม่เข้าใจว่าถ้าพระภิกษุรับประทานแล้วถ้าหากเลยเที่ยงวันไปก็จะไม่สามารถฉันได้เลย เพราะผลไม้ จัดว่าเป็น *ยวะกาลิก* สามารถเก็บไว้ได้ตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงวันเท่านั้น

ถ้าคณะศรัทธาผู้บริจาคทานได้ปฏิบัติตามที่กล่าวมานี้ ก็จะได้บุญได้กุศลมาก เพราะพระภิกษุได้ฉันอาหารหรือผลไม้เหล่านั้นทั้งหมด และถูกต้องตามหลักคำสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงตรัสไว้ แต่ถ้าหากพระภิกษุรับประทานอาหารหรือผลไม้ แล้วนำไปเก็บไว้ข้ามคืนและนำมาฉันใหม่ พระพุทธองค์ทรงห้าม จะปรับให้ศีลขาดทุกคำก่ลิน เช่น ถ้าพระภิกษุฉันถึง 20 คำ ศีลก็จะขาด 20 ข้อ ดังนั้นพระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติห้ามไม่ให้พระภิกษุสะสมอาหารหรือผลไม้ไว้ที่กุฏิของตนเอง เพราะมีเรื่องเกิดขึ้นในสมัยครั้งพุทธกาลเมื่อพระองค์ทรงมีพระชนม์อยู่ พระภิกษุสะสมอาหารไว้ในกุฏิมาก เมื่อโจรมาเห็นก็ปล้น

เอาอาหารและผลไม้ทั้งหลายเหล่านั้น ถ้าพระภิกษุไม่ยอมให้ โจรก็จะทำร้ายพระให้มรณภาพไป จึงมีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นเป็นเหตุ

บัดนี้ ถ้ามีญาติโยมนำอาหารหรือผักผลไม้มา และมาพักอยู่กับพระภิกษุที่กุฏิ แต่ยังไม่ได้ประเคนก็ไม่เป็นไร เมื่อถึงวันใหม่ญาติโยมจึงนำมาประเคน พระภิกษุก็ไม่ผิิดศีล สาเหตุที่พระพุทธรองค์ไม่ทรงอนุญาตให้พระภิกษุเก็บอาหารหรือผลไม้ไว้ที่กุฏิ เพราะจะทำให้จิตใจมีความกังวลเวลานั่งสมาธิ กลัวว่าจะมีหนู แมว สุนัข มากิน หรือโจรจะมาขโมยอาหารหรือผลไม้ที่สะสมไว้ จิตใจก็จะไม่สงบ เพราะเป็นห่วงอาหาร คิดถึงแต่อาหารที่สะสมไว้ เพราะเหตุนั้นแล พระพุทธรองค์จึงทรงห้ามไม่ให้พระภิกษุสะสมอาหารไว้มากจะทำให้เกิดกิเลสคือเป็นผู้มีกามานั้นเอง

สำหรับ เหตุผลที่ให้สัทธิธยาญาติโยมประเคนสิ่งของทั้งหลาย ทุกสิ่งทุกอย่างที่นำมาทำบุญกับพระภิกษุ ทั้งยวาะกาลิก ยามะกาลิก สัตตาหะกาลิก หรือ ยวาะชีวิกก็ดี ไม่ว่าจะเป็อาหาร น้ำปานะ น้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำตาล เนยแข็ง หรือ ยารักษาโรคทุกชนิดก็ดี ทำไมจึงให้ประเคน ก็เพราะมีเหตุเบื้องต้นนั้นเอง

สมมุติว่าพระภิกษุที่อยู่ในสำนักสงฆ์ หรืออยู่ในวัดทั้งหลายที่สร้างศาลาไว้ แล้วมีชาวไร่ชาวนาน หรือคนที่ทำงานอยู่รอบ ๆ วัด นำปิ่นโตที่มีอาหารมาวางไว้ที่ศาลาโรงฉัน ในขณะที่พระภิกษุออกไปบิณฑบาตหมด โยมที่นำปิ่นโตมาวางไว้ก็คิดว่าเป็นที่ปลอดภัยแล้ว จึงนำมาวางไว้ แล้วก็ไปทำไร่ทำสวนกันหมด บังเอิญพระภิกษุที่

ออกไปบิณฑบาตกลับมาที่ศาลาโรงฉัน เห็นปิ่นโตตั้งอยู่ก็เลยให้สามเณรนำปิ่นโตไปเปิดและฉันอาหารจนหมด เมื่อชาวไร่ชาวนากลับมาที่วัดเพื่อจะรับประทานอาหารในปิ่นโตของตนเอง แต่พระภิกษุได้นำอาหารในปิ่นโตไปฉันจนหมดแล้ว ญาติโยมก็ไม่ได้รับประทานอาหารที่ได้เตรียมไว้ จึงไปฟ้องพระพุทธรองค์ว่าเขาไม่ได้มอบปิ่นโตอาหารให้ ไม่ได้ประเคนให้ ถ้าพระภิกษุนำอาหารของเขาไปฉัน พระภิกษุก็ผิดศีล เพราะเขาตั้งไว้เฉย ๆ เจ้าของเขาไม่ได้ประเคนให้ถือว่าเป็นของไม่บริสุทธิ์ เรียกว่าผิดศีลโดยไม่ได้ตั้งใจ เพราะเขาสามารถกล่าวหาว่าพระภิกษุขโมยอาหารของเขาไปฉันหมดได้ ดังนั้นจึงมีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้น

เหตุฉะนั้น พระพุทธรองค์จึงทรงบัญญัติเรื่องอย่างนี้ไว้ว่า สิ่งของทุกอย่างที่จะนำมาถวายแด่พระภิกษุ จึงต้องให้ประเคน ถ้าเจ้าของยังไม่ได้ประเคนให้ หากเป็นอาหารก็ฉันไม่ได้ หากเป็นสิ่งของก็ไม่ให้ใช้ เพราะโยมไม่ได้ออกวาจามอบให้ ไม่ได้กล่าวคำถวาย แต่ถ้าเป็นของที่ญาติโยมประเคนให้ มอบให้ ก็มีสิทธิ์เต็มที อาหารก็ฉันได้ ของก็ใช้ได้ ญาติโยมจะมาฟ้องว่าพระภิกษุเป็นขโมยไม่ได้ เพราะญาติโยมได้ประเคนให้แล้ว มอบให้แล้วเป็นเครื่องยืนยัน พระภิกษุก็สามารถนำไปใช้ได้เต็มที่ นำไปฉันได้เต็มที่ มีสิทธิ์เต็มที่เลย ทีนี้ถ้าหากญาติโยมไม่ได้ประเคนให้ ไม่ได้มอบให้ ก็สามารถฟ้องว่าพระภิกษุเป็นขโมยได้ จะต้องให้พระภิกษุสึกเพราะขโมยของ ๆ เขา

เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุดสำหรับพระภิกษุ เพราะถ้าไม่

ละเยียดถึถ้วนในการรักษาพระวินัย ก็จะทำให้ผิดศีลได้โดยไม่ได้ตั้งใจ เช่น เวลาพระภิกษุไปบ้านญาติโยมที่รู้จักคุ้นเคยกัน ก็จะเข้าไปใช้โทรศัพท์โดยไม่ได้ขออนุญาต ญาติโยมก็กล่าวหาพระภิกษุได้ว่าไปขโมยใช้โทรศัพท์ของเขา ครั้งหนึ่งก็เป็นเงิน 3 บาท 5 บาท เขาก็สามารถฟ้องให้พระภิกษุสึกได้ ตรงนี้เป็นเรื่องสำคัญที่พระภิกษุต้องระวังว่าต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของบ้านก่อน ถ้าเจ้าของบอกว่าท่านอยากโทรศัพท์ไปหาลูกศิษย์ลูกหาที่นิมนต์ได้ อย่างนั้นก็ไปโทรได้เลย ถ้าเป็นโทรศัพท์สาธารณะที่ใช้การ์ดโฟน ก็ไปใช้โทรได้ ไม่เป็นไร เพราะมีสิทธิ์ที่จะโทรแต่ถ้าเป็นโทรศัพท์ที่อยู่ในบ้านของญาติโยม หากเราไปใช้ของเขาโดยที่เขาไม่อนุญาตก็ผิดศีลอยู่ดี นอกจากนี้ สิ่งของทุกอย่างที่อยู่ในบ้านของญาติโยม เช่น บนโต๊ะหมู่บูชา มีเหรียญ หลวงปู่ต่าง ๆ รูปเหมือน พระพุทธรูป ฯลฯ ห้ามจับเป็นเด็ดขาดถ้าเจ้าของไม่ได้อนุญาต ถ้าหากพระภิกษุไม่รอบคอบ ไปหยิบเหรียญ มาดู ไปยกรูปเหมือนหลวงปู่ นั่น หลวงปู่ที่ออกจากฐานมาดูโดยไม่ได้ขออนุญาต หากไปจับของ ๆ เขาเคลื่อนที่ เจ้าของเขาฟ้องได้ทันที โยมก็ฟ้องได้ว่าพระภิกษุไปขโมยของ ๆ เขา ก็ต้องให้สึกอย่างเดียว พระพุทธองค์จึงทรงตรัสห้ามไว้ไม่อนุญาตให้พระภิกษุทำอย่างนั้น เหตุฉะนั้นพระภิกษุทุกรูป จึงควรศึกษาให้รู้ให้เข้าใจเรื่องอย่างนี้

เวลาที่พระภิกษุเข้าไปในบ้านของโยม สถานที่ทำงาน ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ หรือที่บ้านพักของข้าราชการก็ดี ถ้าเจ้าของสถานที่นั้นเขานิมนต์ให้สร่งน้ำก่อนกลับวัด และบอกไว้ว่า

มีสบู่ มีผ้าเช็ดตัว ฯลฯ ให้ใช้ได้ ก็สามารถสร้งน้ำได้ เพราะญาติโยม ได้อนุญาตแล้ว แต่ถ้าโยมไม่อนุญาต แล้วพระภิกษุจะไปสร้งน้ำเฉยๆ ไม่ได้ เขาจะกล่าวหาได้ว่าไปขโมยน้ำ เพราะสร้งน้ำครั้งหนึ่งใช้น้ำหลายลิตร

ถ้าพระภิกษุเข้าไปในร้านขายสิ่งของต่าง ๆ เช่น ร้านขายผ้าเหลือง เครื่องสังฆภัณฑ์ ฯลฯ เมื่อเข้าไปแล้ว ถ้าจะให้ถูกต้องควรให้เจ้าของร้านเป็นผู้ถามก่อนว่าต้องการสิ่งของอะไร หรือเครื่องสังฆภัณฑ์อะไรบ้าง ชนิดไหน แบบไหน ขอนิมนต์ให้จับเลือกดูก่อนได้ อย่างนี้พระภิกษุจึงจะจับสิ่งของมาดูได้ไม่เป็นไร เพราะเจ้าของร้านเขาได้อนุญาตแล้ว แต่ถ้าพระภิกษุเข้าไปในร้านแล้วหยิบสิ่งของต่าง ๆ ออกมาดูโดยที่เจ้าของร้านยังไม่ได้อนุญาต ไม่ได้ถามก่อน เขาก็สามารถฟ้องพระภิกษุได้ ดังนั้นแหละ ความละเอียดของทางปฏิบัติในพระพุทธศาสนา พระภิกษุทั้งหลายต้องพากันสำรวม ระวังตนเองให้ดี พระพุทธองค์จึงทรงให้พระภิกษุรอบคอบ ต้องระวังตัวตลอดเวลา เพราะเกรงว่าจะผิดพระวินัยซึ่งเป็นกฎหมายของพระภิกษุโดยตรง

บัดนี้ จะกล่าวถึง เรื่องพระภิกษุที่อาพาธ ซึ่งเป็นเรื่องที่ญาติโยมควรจะเข้าใจ เมื่อพระภิกษุเกิดอาพาธ มีอาการเจ็บป่วยเกิดขึ้น พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ญาติโยมนำข้าวเหนียว หรือข้าวสุกมาปั้น ย่างไฟ เรียกว่า ข้าวจี แล้วนำมาแช่น้ำเพื่อเอาน้ำนั้นมาฉันเป็นยา อย่างนี้ท่านทรงอนุญาตเป็นกรณีพิเศษให้ฉันหลังเที่ยงวันได้

นอกจากนี้ ยังมีสิ่งที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตอีกอย่าง คือ

กระดูกลมูที่ร้อนเอาเนื้อออกจนหมดเหลือแต่กระดูก นำมาต้มเอาไขมันที่ออกมาจากกระดูก แล้วผสมเก๊สซ์ คือผสมยาต่างๆ เหมือนยาจีน อย่างนี้พระพุทธองค์ท่านทรงอนุญาตเป็นกรณีพิเศษเฉพาะพระภิกษุที่อาพาธให้ฉันหลังเที่ยงวันได้

นอกนั้น พระพุทธองค์ไม่ทรงอนุญาตให้ฉันอาหารหลังเที่ยงวันไป แม้แต่ข้าวต้ม พระพุทธองค์ท่านก็ห้ามไม่ให้ฉัน ถ้าพระภิกษุที่อาพาธฉันอาหารทุกมื้อ ทั้งตอนเช้า กลางวัน และตอนเย็น เพื่อจะได้ฉันยาหลังอาหาร พระภิกษุก็ผิดศีล ถือว่าศีลขาด ต้องอาบัติ เพราะพระพุทธองค์ทรงตรัสห้ามไว้ว่าถ้าพระภิกษุฉันอาหาร ตั้งแต่หลังเที่ยงเป็นต้นไป จะปรับศีลขาดทุกคำกลืน เป็นบาป

ดังนั้น พระภิกษุที่อาพาธก็ให้ฉันอาหารตอนเช้าครั้งหนึ่ง และฉันอาหารตอน 11 โมงครึ่งอีกครั้งหนึ่ง ต่อนั้นไปพอตอนเย็นก็ให้ฉันน้ำจากข้าวจี หรือน้ำซุบที่ต้มจากกระดูกหมูผสมยา หรือฉันสัตตาทะกาลิก เช่น น้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำตาล ซ็อกโกแลตไม่ผสมนม หรือฉันเนยแข็ง เนยใส เพื่อให้มีพลังงาน ให้มีกำลัง ก็น่าจะอยู่ได้ เพราะได้ฉันอาหารไปก่อนเที่ยงถึง 2 มื้อแล้ว แต่ถ้าพระภิกษุที่อาพาธฉันอาหารตอนบ่ายก็ผิดศีลตลอด เช่น ถ้าพระภิกษุเกิดป่วยเป็นเวลา 1 เดือน ก็ไม่รู้ว่าศีลจะขาดไปที่ข้อ ถ้าวันนี้ฉัน 10 คำ ศีลก็ขาดหมด 10 ข้อ ถ้าวันหลังฉัน 20 คำ ศีลก็ขาดหมด 20 ข้อ เป็นบาป ผิดศีล และยังต้องอาบัติอีกด้วย พระพุทธองค์จึงไม่ไ้ประมาทในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ

พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสไว้ในพระวินัยของพระภิกษุอย่างชัดเจน และได้ทรงบัญญัติไว้ว่านอกจากศีล 227 ข้อแล้วยังมี ปกิณกะเพิ่มอีกที่จะต้องอาบัติ ผิดศีล เช่น เรื่องการเข้าห้องน้ำของพระภิกษุ ว่าถ้าพระภิกษุเข้าไปใช้ห้องน้ำที่วัดหรือที่อื่นก็ตาม ต้องระมัดระวังเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. หากห้องน้ำสกปรกมีโยแมงมุมแล้วไม่ปิดกวาด ไม่รักษาความสะอาด

2. เข้าไปทำธุระเสร็จแล้วไม่ทำความสะอาด

3. กระดาษชำระในห้องน้ำหมดแล้วไม่หามาไว้

4. น้ำในห้องน้ำหมดแล้วไม่ตักมาเติมไว้

5. เวลาถ่ายอุจจาระห้ามไม่ให้เบ่งแรงเกินไป (เพราะจะทำให้ทวารชอกช้ำ หรือเป็นริดสีดวงได้)

6. เวลาถ่ายอุจจาระห้ามไม่ให้ถ่ายเสียงดังเกินไป

7. เวลาถ่ายอุจจาระห้ามไม่ให้จิ้มฟันไปด้วย

8. ห้ามยื่นถ่ายปัสสาวะ ยกเว้นพระภิกษุที่อาพาธ

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ต้องอาบัติหมด อย่างนี้เรียกว่า ปกิณกะ นอกจากศีล 227 ข้อ แต่ถ้าพระภิกษุอาพาธก็ทรงอนุโลมไว้ไม่ให้อาบัติ

นอกจากนี้ เรื่องไม่จิ้มฟัน อีกอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นไม่จิ้มฟันตามร้านทั่วไป มักจะเคลือบน้ำตาลหรือมินท์ไว้ที่ปลายไม้ ดังนั้นก็ต้องประเคนก่อน แต่ไม่จิ้มฟันที่พระภิกษุเหลาเองนั้นไม่ต้องประเคน

บัดนี้ เรื่องน้ำดื่ม เหตุที่พระภิกษุต้องกรองน้ำดื่มก่อน เพราะ พระพุทธองค์อยากให้พระภิกษุได้ดื่มน้ำที่สะอาด จะได้ไม่เกิดโรคภัย แล้วยังป้องกันลูกน้ำ และพวกสัตว์เล็ก ๆ น้อย ๆ มาติด จึงต้องกรองน้ำให้สะอาดก่อนแล้วจึงจะนำมาดื่ม เพราะถ้าไม่กรองก่อนพระภิกษุอาจจะกลืนสัตว์เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ปนมากับน้ำดื่มได้ ดังนั้น ถ้าพระภิกษุที่ออกธุดงค์แล้วไปพบแม่น้ำที่มีน้ำใส ๆ หรือพบบ่อน้ำ ให้ใช้ภาชนะตักขึ้นมาแล้วกรองใส่กระติ๊กน้ำไว้ ถ้าพระภิกษุจะเดินทางหรือจะออกธุดงค์ก็ให้เตรียมน้ำดื่มใส่กระติ๊กน้ำไปด้วย ดังนั้นพระพุทธองค์จึงทรงอนุญาตให้พระภิกษุที่ออกธุดงค์นำผ้ากรองน้ำหรือผ้าเช็ดหน้าติดตัวไปเพื่อใช้กรองน้ำได้

แต่ในปัจจุบัน น้ำดื่มทุกชนิด ทั้งน้ำที่ต้มแล้ว น้ำแร่ และน้ำที่กลั่นจากโรงงาน เมื่อญาติโยมนำมาถวายจะต้องประเคนก่อน เพราะน้ำดื่มจากโรงงานจะต้องผ่านกระบวนการทางเคมีเพื่อฆ่าเชื้อโรคต่าง ๆ และจะต้องผ่านเครื่องจักร ผ่านความร้อน ดังนั้น น้ำดื่มที่เป็นขวดแล้วแช่ไว้ในตู้เย็นก็จะต้องนำมาประเคนก่อนเพราะน้ำได้เปลี่ยนสภาพไปแล้ว (จากน้ำที่ไม่เย็นไปเป็นน้ำเย็น) แต่น้ำจากบ่อน้ำที่กรองใส่กระติ๊กมาแล้วไม่ต้องประเคน หรือน้ำฝนที่เก็บกักใส่ภาชนะไว้ก็ไม่ต้องประเคน สามารถกรองไปดื่มด้วยตนเองได้

สรุปได้ว่า สิ่งที่ไม่ต้องประเคนมี 2 อย่าง คือ 1) ไม่จุ่มพื้นที่พระภิกษุนำมาเหล่าเอง 2) น้ำดื่มบริสุทธิ์ ที่ไม่ได้ผสมอะไร เช่น น้ำฝน น้ำที่ตักจากบ่อ น้ำจากลำธาร และ น้ำจากห้วยหนองคลองบึง

(แต่ต้องกรองเสียก่อน) เป็นต้น นอกจากนี้ต้องประเคนหมดทุกอย่าง ทุกอย่าง แม้ว่าเป็นสิ่งของที่ฉันไม่ได้ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นผ้า เครื่องนุ่งห่ม รูปเทียน ดอกไม้ ฯลฯ ทุกอย่างจะต้องประเคนหมด คือ ญาติโยมต้องอนุญาติ ต้องถวายให้ มอบให้ ถ้าญาติโยมไม่ได้อนุญาติ ไม่ได้ถวายให้ ไม่ได้มอบให้ ห้ามไม่ให้นำไปใช้อย่างเด็ดขาด ดังนั้น พระภิกษุจะต้องศึกษาพระวินัยจริง ๆ ต้องรอบคอบ ไม่เช่นนั้นก็จะทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ง่ายที่สุด

ส่วนอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย ก็ควรจะศึกษาให้รู้จักกาลเทศะ ในการปฏิบัติต่อพระภิกษุให้ถูกต้อง เรียกว่า กาลัญญตา คือ รู้จักกาลสมัยในการประเคนสิ่งของต่างๆ ในการทำบุญ ทำกุศล เมื่ออุบาสกอุบาสิการู้จักวิธีการปฏิบัติต่อพระภิกษุอย่างถูกต้องตามกาลเทศะแล้ว ก็จะได้บุญจริง ๆ การทำบุญที่ถูกต้อง ไม่ให้ผิดพลาดในการทำความดีของตน ไม่ให้เกิดความต่างพร้อยเสียหาย ทางพระพุทธศาสนาก็ถือว่าเป็นการทำบุญที่บริสุทธิ์เปรียบเสมือนจิ๋วของพระภิกษุที่ไม่ขาด คือ พระภิกษุก็ไม่ต้องผิดศีล ผู้ที่ทำบุญก็ได้บุญเต็มเปี่ยมไม่ขาดตกบกพร่อง ถือว่าได้บุญบริสุทธิ์ทั้งสองฝ่าย

บัดนี้ กล่าวถึงการถวายผักและผลไม้ที่ญาติโยมควรกล่าวคำ “กัปปิ” (แปลว่า ทำลาย ตัด หรือฟัน) ก่อนจึงจะประเคนให้พระภิกษุ ได้แก่ ผักชนิดต่างๆ ที่ใช้หั่นปลุกต่อไปได้ เช่น กระเทียม หอมใหญ่ หอมแดง ขิง ข่า ตะไคร้ แครอท หัวเรดิช หัวไชเท้า หัวเผือก หัวมันชนิดต่าง ๆ เช่น มันแกว มันฝรั่ง มันเทศ ผักมีรากต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้

ตัดรากออก ได้แก่ ผักบุ้ง ผักคับทอง ผักกระเฉด ผักแว่น ผักสะระแห่น ผักกระถิน ผักกระถินลูกแก่ ใบบัวบก คื่นช่าย ต้นหอม ผักชี ผักชีฝรั่ง ผักกาด ผักกาดหอม ผักกาดขาว ผักคะน้า ผักแพว มะเขือชนิดต่าง ๆ เช่น มะอึก มะเขือพวง มะเขือเปราะ มะเขือเทศ ฯลฯ และผลไม้ต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้แกะเมล็ดออก ได้แก่ แตงโม สาลี่ แอปเปิ้ล องุ่น ส้มเขียว ส้มเขียวหวาน ลูกเฒ่า ลูกหว่า ลูกแพร์ ลูกพีช ลิ้นจี่ ลำไย ลางสาด ลองกอง มังคุด เงาะ น้อยหน่า ทับทิม เสาวรส กระท้อน แก้วมังกร กีวี ละครุด มะปราง มะขาม มะขามเทศ มะเฟือง มะไฟ มะยม มะขามป้อม ส้มอ ฝรั่ง ชมพู เซอร์รี่ สตรอเบอร์รี่ ราสเบอร์รี่ องุ่น ฯลฯ

ดังนั้น ขั้นตอนที่ญาติโยมควรจะปฏิบัติในการถวายผักผลไม้ต่าง ๆ ที่จะต้องกล่าวคำ “กัปปิ” ก่อน คือ พระภิกษุจะถามญาติโยมที่จะประเคนผักผลไม้ก่อนว่า “กัปปิยังกะโรหิ” (แปลว่า “ทำลายแล้วหรือยัง”) และญาติโยมจะต้องตอบรับคำที่พระภิกษุถามว่า “กัปปิยะกันเต” (แปลว่า “ทำลายแล้วพระเจ้าข้า”) พร้อมทั้งใช้มีด ซ้อนส้อม เล็บมือ สิ่งมีคม หรือของแหลมที่พอจะหาได้และตัดส่วนใดส่วนหนึ่งของผักหรือผลไม้ต่าง ๆ ให้ขาดแยกออกจากกัน แต่ในกรณีที่มีผักผลไม้จำนวนมากที่จะต้อง “กัปปิ” ให้นำภาชนะที่ใส่ผักและผลไม้ต่าง ๆ นั้นมาวางชิดติดกัน และกล่าวคำว่า “กัปปิ” ในคราวเดียว ก็จะประเคนได้ เช่น เมื่อญาติโยมจะถวายผลไม้ ผักสด ผักลวก ฯลฯ ในคราวเดียวกัน ให้ญาติโยมปฏิบัติดังนี้

1. นำภาชนะที่ใส่ผักผลไม้ทั้งหมดที่จะต้องกล่าวคำ “กัปปิ” มาวางชิดติดกัน
2. พระภิกษุที่จะรับประเคนถาโมญาติโยมว่า “กัปปิยังกะโรหิ”
3. ให้โยมผู้ที่จะทำการประเคนใช้มีดตัดเปลือกผลไม้เพียงเล็กน้อยให้ขาดออกจากผล หรือถ้าเป็นผักก็สามารถใช้มือเด็ดขอดผักเพียงเล็กน้อยให้ขาดออกจากต้น พร้อมกับกล่าวตอบพระภิกษุว่า “กัปปิยะกันเต”

หมายเหตุ

- การใช้มีดตัดเปลือกผลไม้หรือใช้มือเด็ดขอดผักนั้น ให้ทำเพียงชิ้นเดียวไม่ต้องทำทั้งหมด แต่เวลาตัดหรือเด็ดต้องไม่ยกผักหรือผลไม้ขึ้นมาจากภาชนะให้วางติดกับผักหรือผลไม้อื่น ๆ ที่อยู่ในภาชนะ

- ผลไม้ที่มีเมล็ดอ่อนไม่สามารถนำไปปลูกต่อได้ หรือผักชนิดต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ถ้าทำให้สุกด้วยไฟดีแล้วก็ไม่ต้องกล่าวคำว่า “กัปปิ” อีก สามารถประเคนให้พระภิกษุได้เลย

สำหรับ วิธีการนั่งเพื่อประเคนสิ่งของต่าง ๆ แต่พระภิกษุให้ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนาที่แท้จริง ที่ศรัทธาญาติโยมควรศึกษา คือ ผู้ชาย ควรนั่งคุกเข่าโดยให้หัวเข่าห่างจากพระภิกษุประมาณศอกหนึ่งกับคืบหนึ่ง ไม่ให้เข้าใกล้จนเกินไป และเวลาประเคนสิ่งของที่ถูกต้องจริง ๆ ให้ยกของขึ้นสูงประมาณแนวสามารถเดินลอดได้ และน้อมตัวเข้าไปถวาย ส่วนพระภิกษุก็น้อมรับของที่ญาติโยมถวาย

ให้ด้วยความเคารพ ศรัทธาญาติโยมก็ต้องเคารพกอบงบุญของตนเอง และพระภิกษุก็ต้องเคารพกอบงบุญของศรัทธาญาติโยมเหมือนกัน ถ้าญาติโยมใช้สองมือยกสิ่งของประเคนให้พระภิกษุ พระภิกษุก็ต้องใช้สองมือรับประเคนสิ่งของจากญาติโยมด้วยเช่นกัน แต่ถ้าญาติโยมใช้มือเดียวยกสิ่งของประเคนให้พระภิกษุ พระภิกษุก็ต้องใช้มือเดียวรับประเคนสิ่งของด้วยเช่นเดียวกัน พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนไว้ อย่างนี้ เวลาคนอื่นมองก็จะเห็นว่าสวยงามพอดี

ส่วนญาติโยม ผู้หญิง ให้นั่งอยู่ในระยะห่างพอสมควร และพระภิกษุต้องใช้ผ้ารับประเคน ไม่ให้สัมผัสต้องตัวกัน เพราะผู้หญิงนั้น เป็นปฏิปักษ์ต่อพระภิกษุนั่นเอง แต่ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นที่นรังเกียจอะไร แม้ว่าผู้หญิงจะชอบทำบุญตักบาตร ทำบุญกุศลเก่ง สนใจในพระธรรม แต่ว่าผู้หญิงนั้นเป็นปฏิปักษ์ต่อพระภิกษุ เหตุฉะนั้นพระภิกษุจึง จำเป็นต้องหาข้อหลีกเลี่ยง เมื่อโยมผู้หญิงจะถวายประเคนสิ่งของต่าง ๆ ให้กับพระภิกษุ พระภิกษุจึงใช้ผ้ารับประเคน จึงจะเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมและสวยงามด้วย

บัดนี้ ถ้าหากว่าญาติโยมจะถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “การประเคนสิ่งของในระดับที่ต่ำกว่าแมวลอดไถ่นั้นจะทำได้ไหม พระพุทธเจ้าคะ?” พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า “ได้ ก็ไม่ได้ผิด แต่อย่างใด แต่คนอื่นดูแล้วไม่สวยงาม”

ถ้าญาติโยมถามต่อไปอีกว่า “ในการประเคนสิ่งของหลาย ๆ อย่าง ถ้าหากยกสิ่งของต่าง ๆ มาติดกันแล้วประเคนพร้อมกัน จะทำได้

ไหมพระพุทธเจ้าคะ?” พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า “ได้ แต่คุณแล้ว ไม่เรียบริ้ย ไม่สวยงาม”

บัดนี้ หากญาติโยมถามต่อไปอีกว่า “ถ้าหากยกสิ่งของประเคนถวายพระสูงเกินไป จะทำได้ไหมพระพุทธเจ้าคะ?” พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า “ได้ แต่คนอื่นเขาคุณแล้วไม่สวย ไม่เรียบริ้ย ไม่งาม เพราะยกสิ่งของที่จะประเคนให้พระภิกษุ นั้นยกขึ้นสูงเกินไป ก็จะถูกไม่สวยงาม”

ส่วนการประเคนอาหารหม้อใหญ่ที่ญาติโยมไม่สามารถยกประเคนคนเดียวได้ ควรแบ่งออกใส่ภาชนะที่สามารถยกคนเดียวประเคนได้ ไม่ให้สองคนช่วยกันยกประเคนเพราะถ้าหม้อหนักหรือใหญ่จนเกินไป พระภิกษุก็ไม่สามารถยกและรับประเคนองค์เดียวได้เช่นกัน เพราะหม้อนั้นหนักจนเกินไป จะเลื่อนและส่งต่อไปให้แก่พระภิกษุองค์อื่นก็ลำบาก เพราะฉะนั้น ถ้าหม้ออาหารใหญ่มาก จึงควรแบ่งอาหารออกใส่ภาชนะอื่นที่พระภิกษุจะสามารถรับประเคนองค์เดียวได้เป็นการดี

หากญาติโยมถามต่อไปอีกว่า “ถ้าสิ่งของหลายอย่างจัดไว้บนโต๊ะแล้วญาติโยมไปจับโต๊ะเพื่อประเคนให้พระภิกษุ จะทำได้ไหมพระพุทธเจ้าคะ?” พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า “ได้ แต่คุณแล้ว ไม่สวยงาม”

“ถ้าหากว่าญาติโยมเข้าไปจับโต๊ะ เพื่อที่จะถวายอาหารทั้งหมดที่วางอยู่บนโต๊ะแต่ยกไม่ไหว เพราะอาหารมีหลายอย่าง หลายชนิด

แล้วพระภิกษุเอาเข็มไปจี้ หรือเอามือไปแตะ หรือจับที่โตะนี้จะได้ไหม พระพุทธเจ้าค่ะ?” พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า “ได้ แต่ดูไม่สวยงาม”

“ถ้าหากว่าญาติโยมอยู่ไกลกันกับพระภิกษุ เวลาประเคนสิ่งของ เอาสิ่งของผูกมัดใส่ไม้ยาวหนึ่งเมตร แล้วประเคนให้พระภิกษุจะได้ไหม พระพุทธเจ้าค่ะ?” พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า “ได้ แต่ดูไม่สวยงาม”

“ถ้าหากพระภิกษุอยู่ที่สูง ๆ เช่น สถานที่ก่อสร้าง แล้วหย่อนเชือกลงมาให้ญาติโยมผูกมัดขวดหรือกระดิกน้ำสำหรับพระภิกษุที่จะดื่มใส่ไม้ แล้วให้พระภิกษุดึงเชือกขึ้นไปจะได้ไหม พระพุทธเจ้าค่ะ?” พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า “ได้ แต่ดูไม่สวย ไม่เรียบร้อย ไม่งาม”

“ถ้าหากว่าพระภิกษุอยู่บนสถานที่ก่อสร้างสูง ๆ เช่น สูง 5 - 6 เมตร หรืออยู่ที่สูงกว่านั้น แล้วพระภิกษุจะดื่มน้ำ ก็หย่อนเชือกลงมาให้อูบาสกอุบาสิกาเอาน้ำใส่ขวดหรือใส่กระดิก หรือภาชนะที่ใส่น้ำได้ ผูกมัดใส่เชือกประเคนให้พระภิกษุ เพื่อให้พระภิกษุจับเชือกดึงขึ้นไปได้ไหม พระพุทธเจ้าค่ะ?” พระพุทธองค์ทรงตรัสตอบว่า “ได้ 6 เมตร 10 เมตร ก็ได้ แต่ต้องอยู่ใกล้กัน ต้องให้เชือกอยู่ตรงพระภิกษุหรือ อยู่ในหัตถะบาธ ก็ได้ แต่ดูไม่สวยงาม เพราะอยู่ไกลกันเกินไป” แต่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้รับประเคนได้

พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อุบาสกอุบาสิกา

ทั้งหลายก็ดี พระภิกษุก็ดี ตรงไหนที่ดูแล้วสวยงาม อ่อนนุ่ม ตรงไหนที่ดูแล้วเรียบร้อยดีที่สุด ที่จะเป็นบุญกุศลด้วยความเคารพในคุณงามความดีของตน ทั้งผู้รับและผู้ให้สิ่งของต่าง ๆ ผู้ให้ก็มีเจตนาที่จะให้ผู้รับก็ต้องมีความเคารพอ่อนนุ่มต่อกองบุญกุศลของผู้ที่จะให้ ตรงนั้นแหละดี ดูสวยงามที่สุด ควรที่จะพากันปฏิบัติอย่างนั้น ทั้งพระภิกษุก็ดี อุบาสกอุบาสิกาที่ดี ควรจะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกาลเทศะนั้นๆ ให้ดีที่สุด”

ดังนั้น สรุปได้ว่า การประเคนสิ่งของแด่พระภิกษุ พระพุทธองค์ ทรงให้ญาติโยม อุบาสกอุบาสิกาอยู่ห่างจากพระภิกษุประมาณศอกคืบ และให้น้อมตัวเข้าไปยกสิ่งของประเคน พระภิกษุก็ต้องน้อมรับประเคน เมื่อบุคคลอื่นเขามองเห็นแล้ว เขาก็มีความเลื่อมใสด้วยว่า ดูสวยงามเรียบร้อยดี

การมอบสิ่งของให้กันสำหรับบุคคลทั่วไปก็เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นลูกมอบให้พ่อแม่ นักศึกษามอบให้ครูบาอาจารย์ ตำรวจหาที่มียศต่ำกว่าจะมอบสิ่งของ ให้ผู้ที่มียศสูงกว่า ทั้งนี้ก็ต้องให้ด้วยความเคารพอ่อนนุ่ม เหตุฉะนั้น ไม่ว่าจะเป็นบุคคลใด ถ้ารู้จักกาลเทศะในการมอบสิ่งของให้กันก็จะดูสวยงามไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ดี

เมื่อกล่าวถึงเรื่องการทำบุญทำกุศล เรื่องการประเคนสิ่งของรวมทั้งเรื่องการประเคนกาลีคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น กาลีกระคนกัน ยาวะกาลีค ยามะกาลีค สัตตาหะกาลีค หรือ ยาวะชีวิก ก็ตาม ควรต้องประเคนทุกอย่าง ตามหลักของพระพุทธศาสนา แม้ของที่นำมาทำบุญ

จะมากจะน้อยก็คตินั้น ต้องอยู่ที่เจตนา พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เจตนาหัง ภิกขเว ปุณฺณัง วะทามิ” หมายถึง เจตนาเป็นตัวบุญ ไม่ว่าจะเราทำอะไรบุญอะไร การเตรียมของมาทำบุญ ต้องอยู่ที่ใจก่อน บุญเจตนาเบื้องต้นว่าตั้งใจจะนำสิ่งของนี้ไปทำบุญ ทำกุศล นั่นคือหลักพระศาสนาที่แท้จริง

บัดนี้ เรื่องที่ญาติโยมเตรียมสิ่งของทั้งหลายมาทำบุญทำกุศล เมื่อเราแสวงหาของที่จะนำมาทำบุญทำกุศลได้แล้ว และได้นำมาถวาย ทางพุทธศาสนาเรียกว่า “มูญจะนะเจตนา” คือถวายให้ด้วยความเคารพ ต่อมาเมื่อถวายไปและได้รับพรไปแล้ว เรียกว่า “อัปปะราปะระเจตนา” คือ การน้อมระลึกถึงที่เราได้ถวายอะไรไปแล้วในวันนี้ หรือในอดีตที่ผ่านมาเราได้ทำบุญอะไรบ้าง ได้ทำความดีอะไรบ้าง ก็ทำให้เรามีความสุข ถือว่าได้บุญ เพราะบุญก็คือความสุขใจว่าตนเอง ได้ทำความดี ระลึกถึงเมื่อไหร่ก็มีความสุขอยู่ทุกเมื่อ แม้ว่าเราได้ทำบุญไปนานแล้ว 2 ปี 5 ปี หรือ 10 ปี ก็ตาม ถ้าเราระลึกถึงความดีของตนขึ้นมาเราก็มีความสุขอยู่ตลอดเวลา นี่แหละที่เรียกว่า บุญคือความสุขใจ เหตุฉะนั้นการทำบุญเพื่อจะให้ได้บุญอย่างเต็มเปี่ยมก็ต้องอยู่ที่เจตนาของผู้ให้เช่นกัน เราเรียกว่า ตัวจิตใจควบคุมดูแลจิตใจ คือ ตัวจิตใจ มีศรัทธาอยากบริจาคจำแนกแจกทาน

กล่าวถึง เรื่องการบริจาคทาน พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสเรื่อง การบริจาคทานเอาไว้ว่ามี 6 อย่างนั้น เรียกว่า “ปะระมัตถทาน” ได้แก่

1. ตา คือ เมื่อตาเราได้เห็นรูป เห็นสิ่งของต่าง ๆ ที่พระภิกษุ

ควรจะได้ใช้ หรือบริโภคได้ จึงคิดว่าน่าจะเอาไปทำบุญทำกุศล ก็เป็นบุญเป็นกุศล

2. หู คือ เมื่อเราได้ยินคนอื่นชักชวนไปทำบุญทำกุศล ทำประโยชน์ เราก็อยากไปทำกับเขา อันนี้เมื่อได้ยินเสียงคนอื่นพูด ก็อยากไปทำบุญ ทำคุณงามความดี

3. จมูก คือ เมื่อจมูกได้กลิ่น เช่น กลิ่นดอกไม้ ของหอม รูปหอม กลิ่นอาหารการกิน กลิ่นอะไรต่าง ๆ อย่างนี้ ก็อยากจะนำไปบูชา น่าจะนำไปทำบุญทำกุศล

4. ลิ้น คือ เมื่อเราได้ลิ้มรสสิ่งของที่เป็นอาหารการกินทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็น ยาวกาลิก ยามกาลิก สัตตหาลิก หรือ ยาวชีวิก ก็ตาม เช่น เราดื่มน้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำตาล ฯลฯ ที่เราเห็นว่ารสชาติดี น่าจะนำไปถวายพระภิกษุบ้าง แค่นี้ก็อยู่ในใจเท่านั้น ยังไม่ได้นำมาทำบุญ ก็ได้บุญแล้ว

5. กาย คือ เมื่อกายเราไปสัมผัสถูกต้องเครื่องนุ่งห่มชนิดต่าง ๆ เช่น ผ้าชนิดนี้เราจะนำไปตัดสบงจีวรถวายพระภิกษุน่าจะดี หรือ อาสนะอย่างนี้เรานำไปปูให้พระภิกษุนั่งน่าจะได้อุบุญได้กุศล แค่นี้ก็อยู่ในใจเท่านั้น แต่ยังไม่ได้นำมาถวายพระภิกษุ แค่นี้ก็อยู่ในใจเฉย ๆ ก็ได้บุญแล้ว

6. ใจ คือ ทานทั้ง 5 อย่างที่กล่าวมานั้น สรุปรวมแล้วเป็น ธรรมารมณฺ์ ที่อยู่ในจิตใจของเรา เมื่อจิตใจมีเจตนาว่าจะนำสิ่งใดไปทำบุญก่อน แล้วเราก็ไปแสวงหาสิ่งของเหล่านั้นเพื่อนำไปทำบุญ

แม้ว่ายังไม่ได้นำมาทำบุญ ก็เรียกว่าได้บุญแล้ว แค่ตัวจิตคิดอยู่ 5 อย่าง แต่ที่เป็น 6 อย่างนั้น เพราะรวมทั้งจิตใจที่คิดด้วย เมื่อใจเจตนาที่จะทำอะไรไปทำบุญก่อน ทำความดีก่อน จึงเรียกว่าตัวเจตนาเป็นปรมัตทาน 6 อย่าง ดังได้กล่าวมานี้

บัดนี้ การบริจาคทานในพระวินัย ได้แก่ 1) จีวร เครื่องนุ่งห่ม 2) อาหารการกิน 3) เสนาสนะ ที่อยู่ที่พักพาอาศัย เครื่องใช้สอยของพระภิกษุสงฆ์ กุฏิ ศาลา วิหาร มุ้ง พวกนี้เป็นเจตนาเครื่องใช้ และ 4) ยารักษาโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ เวลาที่พระภิกษุเจ็บป่วย ทั้ง 4 อย่างนี้เรียกว่า ทานในพระวินัย

การบริจาคทานในพระวินัยทั้ง 4 อย่าง ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น พระพุทธองค์ทรงตรัส ทรงอนุญาตไว้ว่า การได้ถวายจีวร เครื่องนุ่งห่ม อาหาร สำหรับข้าว ได้สร้างกุฏิ วิหารศาลา สร้างกลด ที่มุง ที่บัง ให้พระภิกษุจำพรรษา แม้ว่าอยู่บนป่าบนเขา โยมก็ยังไม่อยากไปสร้างถวาย ถ้าพระภิกษุอาพาธเจ็บป่วย โยมก็หาหูกหายามาถวาย ท่านให้ได้ฉันเพื่อระงับทุกข์ทุกขเวทนาให้หาย ให้ท่านปฏิบัติกิจวัตรของท่านได้ ทั้งหมดนี้เรียกว่าเป็นทานในพระวินัย

บัดนี้ ทานในพระสูตร นั้นมี 10 อย่าง คือ 1.อันนัง ปานัง 2.วัตถัง 3.ยานัง 4.มาลา 5.คันธัง 6.วิเลปะนัง 7.เสยยวะสะถัง 8.ปะทีเปยยัง 9.ทานะวัตถุ 10.อิเม ทะสะ คือ อาหาร ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ให้นั่งรถ นั่งเรือ นั่งเครื่องบิน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน เสื้ออาสนะ ที่พักอาศัย เครื่องประทีป รูป เทียน ไฟฟ้า ไฟฉาย

เครื่องทำแสงสว่าง

ทานในพระสูตรทั้ง 10 อย่างนี้ อุบาสกและอุบาสิกาควรสร้างสมบุญ สร้างคุณงามความดีเอาไว้เพื่อเป็นที่พึ่งของตนในภายภาคหน้าแล้วแต่ว่าเราจะทำข้อไหนได้ใน 10 อย่าง ใครจะให้อะไรก็แล้วแต่เจตนาของตนที่จะนำอะไรไปทำบุญบริจาคทาน และได้บุญกุศลดังนี้

อันนะโท พระตะโท โหติ ผู้ที่ถวายทานข้าว ถวายทานน้ำ จะทำให้มีพลังกำลัง มีร่างกายแข็งแรง

วัตตะโท โหติ วัณณะโท ผู้ที่ถวายทานผ้านุ่มนวล เครื่องตกแต่งร่างกาย จะทำให้มีผิวพรรณวรรณะสวยงาม

ยานะโท สุขะโท โหติ ผู้ที่ถวายทานยานพาหนะ ให้นั่งรถนั่งเรือ ก็คือให้ความสุขแก่ผู้อื่น ก็จะทำให้ตนเองมีความสุข

ทีปะโท โหติ จักขุโท ผู้ให้ประทีปดวงไฟ ให้ไฟฟ้า ไฟฉาย ให้รูป ให้เทียน ให้แสงสว่าง ก็คือให้ดวงตา เมื่อเกิดชาติใดภพใดจะได้ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ ตั้งแต่เล็กจนถึงเฒ่าแก่ ไม่ต้องใส่แว่นตามีสายตาดี บางคนสายตาไม่ดีมาแต่เล็ก ๆ เพราะเขาไม่ได้สร้างบุญชนิดนี้ไว้ ไม่ได้ถวายรูปถวายเทียน ไฟฟ้า ไฟฉายไว้ เขาจึงมีสายตาไม่ดี

เหตุฉะนั้น พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า มะนาปะทายี ละกะเต มะนาปัง อักกัสสะ ทาทา ละกะเต ปุณักกัง ะรัสสะ ทาทา ะระละภา โหติ เสฏฐันทะโท เสฏฐะมุเปติ ฐานัง คือ ผู้ให้ของที่พอใจ ย่อมได้ของที่พอใจ ผู้ใดให้วัตถุอันเลิศ ย่อมได้วัตถุอันเลิศ ผู้ให้ของดี

ยอมได้ของดี ผู้ให้ฐานะอันประเสริฐ ย่อมเข้าถึงฐานะอันประเสริฐ

ดังนั้น เวลาเราจะถวายสิ่งใดก็ตาม เราต้องมีความพอใจ จะถวาย
 มากน้อยแค่ไหนก็ต้องมีความพอใจในการทำบุญ สมมุติว่าเราจะ
 บริจาคทาน 10 บาท แต่ถ้ามีคนบอกว่า 10 บาทน้อยไป ต้องถวาย
 20 บาทดีกว่า ดังนั้น บุญที่ได้จากการถวาย 10 บาทแรกจะได้บุญ
 เต็มที่ แต่อีก 10 บาทหลังจะไม่ได้บุญเต็มที่เพราะไม่ได้เต็มใจให้
 บุญอยู่ที่ใจ ถ้าเราจะถวาย 100 บาท แต่ถ้ามีคนบอกว่า 100 บาท
 น้อยไป ต้องถวาย 200 ดังนั้น บุญที่ได้จากการถวาย 100 บาทแรก
 ก็จะได้บุญเต็มที่ แต่อีก 100 บาทหลังจะไม่ได้บุญเต็มที่ เพราะ
 เราไม่ได้เต็มใจ ไม่ได้ตั้งใจที่จะให้

เหตุฉะนั้น ถ้าเรามีกำลังพอที่จะทำได้เท่าไรก็ทำเท่านั้นแต่ให้
 ความพอใจ ให้เต็มใจ ถ้าไม่เต็มใจแล้วอย่าไปทำ เพราะทำแล้วจะไม่มี
 ความสุขใจ ทุกสิ่งทุกอย่างถ้าไม่เต็มใจทำแล้วก็จะไม่มีความสุข
 แต่ถ้ามีความพอใจทำจึงจะมีความสุข แม้ว่าทำเพียงเล็กน้อยก็มี
 ความสุขใจเพราะเราเต็มใจ การบริจาคทานต้องเป็นอย่างนั้น
 ต้องให้เหมาะสมกับกำลังของตน แล้วก็ให้ด้วยความเต็มใจ จึงเรียกว่า
 มีศรัทธา ก็คือมีความเต็มใจ มีความพอใจในการให้นั่นเอง จึงเรียกว่า
 เป็น ประระมัตถะทาน

การบริจาคทานในพระวินัย การบริจาคทานในพระสูตร
 การบริจาคทานสิ่งของทั้งหลายเหล่านี้เราทำเพื่อไว้ ถ้าเรามาเกิดอีกใน
 ชาติหน้าเราจะได้อาศัยวัตถุทั้งหลายนี้เป็นเครื่องที่จะทำให้เราตั้งตัวได้

มีหลักฐานได้ เหมือนกับคนสร้างบ้าน ต้องขุดหลุม ต้องตอกเสาเข็ม ต้องทำคาน ทำเสาให้แน่นหนาถาวรก่อน ก็คือ การทำบุญ คือเราต้องมีเงินแล้วจึงค่อยก่อสร้างบ้านขึ้นมา สร้างฐานให้ดี แล้วจึงก่อฝาผนัง ก่อตัวบ้าน จะได้ไม่ร้าว ไม่แตก ไม่เอน ไม่เอียง ไม่ล้มลง เช่นเดียวกับการสร้างบ้านที่ดีหรือสร้างตึกสูง ๆ ก็ดี ต้องสร้างพื้นฐานให้แข็งแรง ถ้าเราสร้างพื้นฐานไม่แข็งแรง ไม่ดี เมื่อแผ่นดินไหวก็จะล้มได้ง่าย ถ้าพื้นฐานดีแผ่นดินไหวก็ไม่ล้ม เปรียบเหมือนคนเราที่มีเงินมีทอง เวลาจะไปไหนก็มีค่ารถค่าเรือ มีค่าน้ำมันรถ มีเงินซื้ออยู่ซื้อกิน มีบ้านอยู่ คนมีหลักมีฐานแล้วก็สามารถรักษาศีลได้ดีเพราะไม่ต้องเป็นห่วงเรื่องเงินที่จะไปซื้อกิน ไปนั่งภาวนาก็ไม่ต้องกังวลเรื่องอะไรอีกแล้วเพราะมีเงิน ถ้ามีเงินแล้วก็ทำให้ใจสงบได้ง่าย ถ้าใจสงบแล้วก็เอาใจที่สงบดีแล้วนั้นมาวิเคราะห์ วิจัยอะไรต่าง ๆ ไม่ต้องเป็นห่วงว่าจะไปหาเงินซื้อกินซื้อใช้ใหม่ เลี้ยงครอบครัวก็ดี อยู่บ้านเลี้ยงตนเองก็ดี ถ้ามีเงินอยู่แล้วก็นั่งวิจัยได้เป็นชั่วโมง ๆ ไม่คิดเสียเวลาเพราะพื้นฐานดี

เหตุฉะนั้น การมีพื้นฐานที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะ ถ้ามีพื้นฐานวัตถุดีก็ทำให้รักษาศีลได้ ถ้าคนรักษาศีลได้ดีเป็นพื้นฐาน ก็จะทำให้จิตใจสงบเป็นสมาธิได้ง่าย เมื่อมีสมาธิเป็นพื้นฐานดีก็จะทำให้เกิดปัญญา สามารถละกิเลสได้ง่าย เพราะพื้นฐานแข็งแรง พอสมาธิค้ำยันก็สามารถจะวิเคราะห์วิจัยอะไรให้เข้าใจได้เพราะจิตมันไม่วิ่งหนีไปไหน คุณอะไรก็ต้องดูสิ่งนั้นจริง ๆ ต้องเข้าใจสิ่งนั้นแจ่มแจ้งจริง ๆ

ต้องมีสมาธิ และเมื่อมีสมาธิเป็นหลัก จิตก็หาสาเหตุได้ว่าอะไรทำให้เรามีความสุข อะไรทำให้เกิดทุกข์ ก็เหมือนการทำบุญเมื่อตนเองทำบุญตนเองก็ได้รับความสุข ถ้าตนเองรักษาศีลตนเองก็เป็นคนมีศีล ไม่ต้องวุ่นวาย ไม่ต้องกลัวตำรวจ ไม่ต้องกลัวกฎหมาย เพราะเรามีศีลธรรมดี มีสมาธิดี เป็นคนที่มีสติสัมปชัญญะดี ถ้ามีสมาธิดีแล้ว ก็มีปัญญาดี เหมือนคนที่มีหลัก มีสมาธิ จะทำอะไรก็ดูได้ถนัด ถ้าไม่มีสมาธิก็จะเหลียวหน้า เหลียวหลัง จิตใจออกแวกไม่รู้จะดูอะไร ไม่เข้าใจอะไรง่าย ๆ เพราะตั้งหลักไม่ได้

เวลาที่อาตมาสอนชาวต่างชาติ ก็จะถือไฟฉายไว้ด้วย ให้เขาดูภาพต่าง ๆ และอธิบายว่าถ้าจิตใจของโยมไม่สงบเป็นสมาธิ เราถือไฟฉายแกว่งไปแกว่งมาแกว่งไล่ภาพให้เขาเชื่อมั่นไม่ชัดเจนเหมือนจิตใจที่ไม่สงบ แต่ถ้าเอาไฟฉายฉายไปที่ภาพหนึ่ง ๆ อยู่ ก็จะทำให้เห็นภาพได้ชัดเจน เหมือนจิตที่สงบเป็นสมาธิดีแล้ว ดังนั้น อาตมาจะสอนว่าถ้าใจของโยมเป็นสมาธิ คือจิตใจสงบ โยมก็จะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจนหายสงสัย นั่นแหละคือจิตที่มีสมาธิ พอหายสงสัยเขาเรียกว่ามีปัญญามาก เข้าใจสิ่งนั้นจริง ๆ นี้เรียกว่าวิธีการสอนไม่เหมือนคนอื่นเลย เราก็ต้องหาวิธีสอนที่จะทำให้เข้าใจได้ง่ายที่สุด พิจารณาอยู่รอบ ๆ ตัวก็ได้ อย่าไปคิดสมัยครั้งพุทธกาล พระพุทธองค์ให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ ควรยกตัวอย่างให้เห็นให้เข้าใจเร็ว ๆ นี้ ตรงนี้แหละเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการหาวิธีการสอนเพื่อให้เข้าใจได้ง่าย ๆ

เหตุฉะนั้น ถ้าหากเราเข้าใจในเรื่องการทำบุญกุศล ไม่ว่าเราจะ

ไปทำบุญอยู่ที่ไหน ๆ เราก็จะฉลาด รู้จักกาลเทศะในการทำบุญกับพระภิกษุ รู้ว่าพระภิกษุนั้นถือศีลอย่างไร ปฏิบัติตนอย่างไร และเราควรปฏิบัติอย่างไร ท่านจึงจะไม่ผิดศีลผิดธรรมของท่าน เราผู้ไปทำบุญเราก็จะได้บุญที่ถูกต้องตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เพราะว่าพระภิกษุเป็นเพื่อนาบุญของโลกไม่มีนาบุญอื่นยิ่งไปกว่าเราก็ควรที่จะระวังไม่ให้ภิกษุผิดศีล โยมก็ไม่ทำบุญแบบผิด ๆ ได้บุญพร้อมทั้งมีความบริสุทธิ์ทั้งสองฝ่าย

บัดนี้ เราได้ทราบแล้วว่า การทำบุญในพระมัตถะทานมี 6 อย่าง การทำบุญในพระวินัยมี 4 อย่าง และการทำบุญในพระสูตรมี 10 อย่าง ดังนั้น เมื่อเราเข้าใจเรื่องการทำบุญบริจาคทานสิ่งของทั้งหลาย การถวายทานให้ถูกกาลเทศะแล้ว เราก็ควรนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง เพื่อให้ได้บุญได้กุศลอย่างเต็มเปี่ยมตามความปรารถนาของตนที่เจตนาไว้

แต่ถ้าเรายังไม่รู้ ไม่เข้าใจเรื่องการทำบุญทำกุศล เราก็ควรถามพระภิกษุก่อนว่าควรทำบุญอย่างไรจึงจะถูกต้องที่สุด เพราะถ้ายังไม่เข้าใจเรื่องการทำบุญ เวลาที่นำสิ่งของมาทำบุญเราก็อยากให้พระภิกษุนั้นรับพระเคนของทุกอย่างที่เรานำมาถวาย ถ้าพระภิกษุไม่รับพระเคนก็ไม่พอใจที่พระภิกษุไม่รับพระเคนของ ๆ ตน ไม่เข้าใจว่า ถ้าพระภิกษุรับพระเคนสิ่งของเหล่านั้น ท่านก็จะผิดศีลของท่าน ดังนั้น เวลาเราทำบุญก็อยากทำบุญกับพระภิกษุที่มีศีลดี มีสมาธิ มีปัญญาดี ซึ่งเป็นเพื่อนาบุญของโลก ใครก็อยากทำบุญกับพระภิกษุองค์ที่ปฏิบัติดี วัดไหนที่มีพระภิกษุปฏิบัติดีก็จะไปทำบุญที่นั่น ถ้าพระภิกษุปฏิบัติ

ไม่คิดเราก็ไม่ยากไปทำบุญกับท่าน พระภิกษุสอนเราก็ต้องฟังเพราะท่านได้ศึกษาเล่าเรียนมา ท่านก็ต้องมีศีล มีสมาธิ ศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนา เราก็ต้องให้โอกาสกัน อะไรจะดีที่สุด จะถูกต้องที่สุด เราต้องถามพระภิกษุเสียก่อน พระภิกษุก็จะสอนและจะอธิบายให้เข้าใจ ถ้าพระองค์ใดท่านไม่ชำนาญ ไม่เชี่ยวชาญ ท่านก็จะบอกไปหาภิกษุองค์อื่น ไปหาอาจารย์องค์อื่น ท่านมีความฉลาด ท่านเรียนมาสูง ท่านมีจิตใจหนักแน่น มีหลักจิตก็ต้องไปหาองค์นั้น ท่านจะอธิบายให้ฟังให้เข้าใจได้สติถ้วนเรื่องการปฏิบัติสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ท่านก็จะบอกให้ไปหาองค์อื่นเองถ้าท่านไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง เกิดท่านบวชใหม่ ที่เป็นหลวงพ่ หลวงตา ที่อ่านหนังสือไม่คล่อง หรือว่ายังไม่เข้าใจในพระธรรมวินัยดี อย่างนี้ท่านก็อธิบายไม่ได้ เรื่องเหล่านี้เพราะท่านยังไม่ได้ศึกษา ท่านก็มีแต่บวชมาแล้วว่าจะรักษาศีลอย่างไร จะปฏิบัติอย่างไรเท่านั้น แต่การศึกษาสิ่งเหล่านี้ในพระไตรปิฎก ถ้าพระภิกษุไม่ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดทั้งหมด ก็จะยังไม่เข้าใจในการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง และท่านก็จะไม่สามารถอธิบายให้ญาติโยมอย่างละเอียดได้ตามที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ เมื่อสรุปลงไปแล้วพระพุทธองค์ท่านทรงละเอียดรอบคอบที่สุด ไม่มีพระภิกษุองค์ใดมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ได้รู้แจ้งละเอียดถี่ถ้วนและชำนาญตั้งพระพุทธองค์เหนือจากปัญญาของพระพุทธองค์ไม่มีใครมีปัญญารู้เท่าพระพุทธองค์แล้วในโลกนี้ จึงกล่าวว่าโลกะวิทูรู้แจ้งโลก เป็นศาสดาเอกของโลก ทั้งเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ไม่มีใครจะรู้เท่า

พระพุทธองค์ที่ท่านอธิบายให้ละเอียดถี่ถ้วน

บัดนี้จะกลับมาพูดถึง สิ่งที่ประเคนแล้วเป็นอนุโลมจากพุทธรุกีา ที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า ถ้าหากญาติโยมจะนิมนต์พระภิกษุ ไปฉันที่บ้านของตน หรือตามสถานที่ต่าง ๆ นั้น ห้ามออกซื้อโภชนะ ทั้งห้า (โภชนะทั้งห้าได้แก่อาหารชนิดต่าง ๆ เช่น เผือก มัน ข้าว ข้าวสาลี ข้าวต้ม ขนมน เนื้อสัตว์ หรือผักผลไม้ต่าง ๆ) เช่น โยมพูด กับพระภิกษุไว้ก่อนว่าจะทำอาหารชนิดนั้นชนิดนี้ถวาย เช่น จะทำ ข้าวต้ม ขนมน จะทอดกล้วยแขก จะทำถ้วยเตี๋ยถวาย ฯลฯ อย่างนี้ ถ้าโยมออกซื้อโภชนะทั้งห้าแล้ว พระภิกษุก็จะฉันไม่ได้เลย เพราะถ้า พระภิกษุฉัน ก็จะต้องอาบัติ ผิดศีลทุกคำกลืน การนิมนต์พระภิกษุไป ฉันแล้วกล่าวไว้เช่นนี้ ไม่ถูกต้องตามพระธรรมวินัย

เหตุที่ไม่ควรออกซื้อโภชนะทั้งห้า ยกตัวอย่างเช่น ถ้านิมนต์ พระภิกษุมานั่นที่บ้าน และได้ออกซื้อโภชนะไว้แล้ว อย่างบอก พระภิกษุไว้ว่าจะซื้อกล้วยไข่กำแพงเพชรมาถวาย หรือนำกล้วยไข่ จากกำแพงเพชรมาทำขนมแบบนั้นแบบนี้ ทำอาหารชนิดต่าง ๆ ถวาย ท่าน ครั้นเมื่อถึงเวลาไปซื้อของ แล้วไม่มีกล้วยไข่กำแพงเพชรขาย จะไปหาซื้อที่ไหนก็ไม่มี ก็ทำให้โยมเกิดความลำบากยากเย็น เกิด ความทุกข์ขึ้น เพราะเสียสัจจะที่ตนเองได้พูด ได้สัญญา กับพระภิกษุไว้ แล้ว โยมจะเกิดความลำบากอย่างนี้เองและโยมก็จะไม่ได้บุญเต็มที ทำให้มีทุกข์เกิดขึ้นแก่ตน เพราะโยมไปแสวงหาสิ่งที่ตนเองสัญญา เอาไว้ไม่ได้ เป็นเรื่องอย่างนี้

ถ้าเราไม่ได้บอกชื่อโภชนะทั้งห้าไว้ เราจะซื้อกล้วย ซื้อผลไม้ หรือซื้ออาหาร จากที่ไหนก็แล้วแต่ที่พอหาซื้อได้ เราก็ซื้อมาถวาย ท่านได้สบาย ผู้มีศรัทธาก็ไม่เดือดร้อน ไม่ต้องเกิดทุกข์ พระภิกษุ ก็ไม่ผิติดีล ดังนั้น เมื่อเรานิมนต์พระภิกษุไปฉันที่บ้าน หรือตาม สถานที่ต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามพระพุทธศาสนา ถูกต้องตามพระธรรม วินัย ก็ไม่ควรออกชื่อโภชนะทั้งห้า เพราะจะเรียกว่าเป็น “มังสะอุทิส” หมายถึง เป็นของอุทิสต่อพระภิกษุ หรือ เป็นอาหารที่ญาติโยมพูดไว้ว่าจะทำเพื่อถวายให้พระภิกษุ เมื่อพระภิกษุได้ยินเสียงพูด และได้ เห็น ก็จะรังเกียจอาหารที่ทำมาเพื่อถวายเฉพาะตน ทำให้ผู้อื่นต้องเกิด ทุกข์กับตน เพราะพระภิกษุไม่ควรให้ญาติโยมมาทุกข์กับตน

พระพุทธองค์ทรงตรัสว่าให้พระภิกษุปฏิบัติตนเป็น โสวะจะสัตตา คือ เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย เป็น สุภะรัตตา คือ เป็นผู้เลี้ยงง่าย พระภิกษุ ต้องไม่เป็นผู้เลี้ยงยาก ถ้าโยมไปคิดให้ตนเองเกิดทุกข์ยากกับการ เลี้ยงอาหารพระ หรือพระภิกษุจะไปบอกญาติโยมว่าอยากฉันอาหาร อย่างโน้นอย่างนี้ก็ได้ ผิดศีลอีก ญาติโยมถวายสิ่งใดมาก็ให้ฉัน สิ่งนั้น ถ้าฉันไม่ได้ก็ไม่ต้องฉัน ถ้าฉันแล้วปวดท้อง ฉันแล้วไม่ ค่อยสบาย เป็นของแสลง เราก็ไม่จำเป็นต้องฉัน แต่เรารับประเคนได้ พระภิกษุควรเลือกฉันสิ่งที่ฉันแล้วถูกกับธาตุขันธ์ ถูกกับร่างกาย ของเราก็ให้ฉันได้ ถ้าพระภิกษุจะฉันอาหารมังสวิรัตก็ให้เลือกฉัน เองเอง ไม่ต้องพูดบอกโยมให้ถวายแต่อาหารมังสวิรัต ถ้าโยมถวาย เนื้อสัตว์มาก็รับประเคนไว้แล้วเลือกฉันสิ่งที่ถูกกับร่างกายของเรา

เท่านั้นก็ได้ ยกเว้นมังสะ 10 อย่างที่พระพุทธองค์ทรงห้ามไม่ให้รับประทานและห้ามไม่ให้พระภิกษุฉัน ได้แก่ 1. เนื้อมนุษย์ 2. เนื้อช้าง 3. เนื้อม้า 4. เนื้อเสือเหลือง 5. เนื้อเสือโคร่ง 6. เนื้อเสือดาว 7. เนื้อหมี 8. เนื้อราชสีห์ 9. เนื้อสุนัข 10. เนื้องู เนื้อทั้งหมดนี้พระพุทธองค์ทรงห้ามไม่ให้รับประทานสุกหรือดิบ เพราะทุกอย่างมีเหตุ ดังนี้

เหตุที่พระพุทธองค์ทรงห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อมนุษย์เพราะมีเรื่องดังนี้คือ นางสุปปียาอุบาสิกา ไปเที่ยวชมวัดดูพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย และไปพบพระภิกษุอาพาธองค์หนึ่ง ก็เลยถามพระภิกษุของคณันั้นว่า “ท่านฉันภัตตาหารอะไรจึงจะสบาย” พระภิกษุของคณันั้นตอบว่า “อาตมาฉันแกงเนื้อจึงจะสบาย” ดังนั้นนางสุปปียาอุบาสิกา ก็เลยปวารณาพระภิกษุไว้ว่า “ข้าพเจ้าจะทำแกงเนื้อมาให้ท่านฉันในวันพรุ่งนี้” เมื่อนางสุปปียาอุบาสิกากลับบ้านไป ก็สั่งให้บริวารไปหาซื้อเนื้อในหมู่บ้าน บังเอิญวันนั้นเป็นวันขึ้น 14 ค่ำ ซึ่ง ในสมัยครั้งพุทธกาลจะฆ่าสัตว์เฉพาะวันขึ้น 2 ค่ำ ถึง ขึ้น 13 ค่ำเท่านั้น และจะไม่ฆ่าสัตว์ในวันขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำ และ แรม 1 ค่ำ ดังนั้นใน 3 วันนี้จะหาซื้อเนื้อสัตว์ไม่ได้เลย เมื่อนางสุปปียาอุบาสิกาไม่ได้เนื้อมาก็กลัวจะเสียดังจะที่ได้ปวารณากับพระภิกษุไว้แล้ว และเหตุที่นางสุปปียาอุบาสิกา เป็นพระโสดาบันบุคคล เป็นผู้มีหิริ โอตตปปะและเป็นผู้ที่รักษาสัจจะ จึงตัดสินใจใช้มีดหันเนื้อที่ต้นขาของตนเองเพื่อนำมาให้บริวารแกง แล้วก็นำไปถวายพระภิกษุที่อาพาธของคณันั้น เมื่อพระภิกษุฉันแกงที่นำมาถวายก็เกิดความเหน้อยและอ่อนเพลียมากจนทำให้นอนไม่ยอมลุก

เมื่อเพื่อนพระภิกษุทั้งหลายมาเยี่ยม พระภิกษุอาพาธของคัณฑ์นั้นก็เล่าให้เพื่อนฟังว่า วันนี้ได้นั้นแกงเนื้อแล้วรู้สึกอ่อนเพลียไม่อยากลุกเลย

วันต่อมา เศรษฐีผู้เป็นสามีอยากเลี้ยงภัตตาหารพระภิกษุสงฆ์ จึงได้นิมนต์พระพุทธรองค์พร้อมทั้งพระภิกษุทั้งหลายมาฉันภัตตาหารที่บ้านของตน เมื่อพระพุทธรองค์เสด็จขึ้นไปบนบ้านเศรษฐีและทรงทอดพระเนตรไม่เห็นนางสุปปียาอุบาสิกาออกมาต้อนรับ มีแต่เศรษฐีสามีมาต้อนรับ พระพุทธรองค์จึงตรัสถามถึงนางสุปปียาอุบาสิกาว่า ไปที่ใด ไม่เห็นมาต้อนรับอาตมาภาพ เศรษฐีผู้เป็นสามีจึงตอบพระพุทธรองค์ว่าภรรยาไม่ค่อยสบายนอนอยู่ในห้องนอนพระเจ้าค่ะ พระพุทธรองค์จึงให้บริวารไปประคองนางสุปปียาอุบาสิกาออกจากห้องมาพบพระพุทธรเจ้า พอได้เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับยืนอยู่ที่บ้านของตนก็เกิดความสุขใจมากที่ได้เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้า จนลืมความเจ็บปวดที่แผลของตน แล้วก็นั่งลงกราบนมัสการพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยความเรียบร้อย

เมื่อพระพุทธรองค์ทรงเสด็จไปประทับนั่งบนอาสนะที่จัดไว้สำหรับพระพุทธรองค์ เศรษฐีและภรรยาก็จัดภัตตาหารเพื่อน้อมนำไปถวายพระผู้มีพระภาคเจ้าและพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายที่ได้นิมนต์มาฉันภัตตาหารที่บ้าน เมื่อได้ประเคนสิ่งของเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระพุทธรองค์และพระภิกษุสงฆ์ก็ฉันภัตตาหาร นางสุปปียาอุบาสิกา ก็กราบนมัสการพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วเดินเข้าไปในห้องนอนเพื่อเปิดดูแผลที่เอาผ้าพันไว้ นั้น เนื้อที่ต้นขาถึงอกขึ้นมาเต็มอย่างเดิม

เหมือนไม่มีบาดแผลและไม่มีความเจ็บปวด รู้สึกสบายเป็นปกติ จึงกลับออกมา นั่งอยู่ห่าง ๆ ดูพระผู้มีพระภาคเจ้าฉันภัตตาหารจนเสร็จ แล้วพระพุทธองค์ก็กระทำอนุโมทนาให้แก่สามีภรรยา เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วพระพุทธองค์จึงเสด็จกลับวัดพร้อมทั้งพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย และในตอนค่ำวันนั้น เมื่อพระพุทธองค์เทศนาอบรมพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายจบแล้ว พระพุทธองค์ทรงมีญาณหยั่งรู้ดีว่า พระภิกษุที่อาพาธของคณัณฉันเนือมนุชย์ พระพุทธองค์จึงตรัสแก่ภิกษุทั้งหลาย ได้ฟังว่า พระภิกษุอาพาธของคณัณฉันเนือมนุชย์ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรจะฉัน พระพุทธองค์จึงทรงตรัสว่า “ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนือมนุชย์ และไม่ได้รับประทานทั้งสุกและทั้งดิบ” ดังนั้น เรื่องนี้จึงเป็นต้นเหตุพุทธฎีกาที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ดังนี้

เหตุที่พระพุทธองค์ทรงห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนือช้าง เพราะเมื่อพระภิกษุไปเจริญสมณธรรมในป่าในเขา และถ้าพระภิกษุองค์ใดเคยกินเนือช้างมาก่อนตั้งแต่เป็นฆราวาสนั้น หากช้างได้กลิ่นตัวของพระภิกษุที่เคยฉันเนือช้างมาก่อน ช้างก็จะเข้าไปทำร้ายพระภิกษุนั้น ให้มรณาไป แต่ถ้าองค์ไหนไม่ได้ฉันก็ไม่ใช่ไร ไม่ถูกช้างทำร้าย พระภิกษุทั้งหลายที่ยังมีชีวิตอยู่กลับมากราบนมัสการพระผู้มีพระภาคเจ้า พระพุทธองค์ก็ทรงตรัสถามว่า “พระภิกษุเพื่อนของพวกเธอหายไปไหน” พระภิกษุเหล่านั้นตอบว่า “ถูกช้างทำร้ายจนมรณาไปพระเจ้าค่ะ” พระพุทธองค์จึงทรงตรัสแก่พระภิกษุทั้งหลายว่าห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนือช้าง และไม่ได้รับประทานเนือช้างทั้งสุกและ

ทั้งคิบัตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ด้วยเหตุอย่างนี้

เหตุที่พระพุทธองค์ทรงห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อม้า เพราะถ้าพระภิกษุเคยกินเนื้อม้ามาก่อนตั้งแต่ยังเป็นฆราวาส เมื่อมาบวชเป็นพระภิกษุ เวลาเดินเข้าไปบิณฑบาตในบ้านในเมืองและม้าได้กลิ่นตัวพระภิกษุ ม้าก็จะใช้สองขาหลังคึดตัวพระภิกษุล้มลงจนบาตรหลุดมือไปทำให้พระภิกษุเจ็บตัว ดังนี้จึงเป็นต้นเหตุที่พระพุทธองค์ทรงตรัสห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อม้า และไม่ได้รับประเคนเนื้อม้า ทั้งสุกและทั้งคิบั

เหตุที่พระพุทธองค์ทรงห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อเสือเหลือง เสือโคร่ง เสือดาว เนื้อราชสีห์ เนื้อหมี เพราะถ้าพระภิกษุเคยกินเนื้อต่าง ๆ ดังกล่าว ตั้งแต่ครั้งยังเป็นฆราวาส เมื่อมาบวชเป็นพระภิกษุแล้วไปเจริญภาวนาในป่าในเขาและสัตว์ต่าง ๆ เดินมาได้กลิ่น ก็จะมาตะครุบกัดพระภิกษุให้มรณภาพไป แต่ถ้าพระภิกษุของค์ไหนไม่เคยฉันเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ก็ปลอดภัย พระภิกษุทั้งหลายที่ยังมีชีวิตอยู่กลับมานมัสการพระผู้มีพระภาคเจ้า พระพุทธองค์ก็ทรงตรัสถามว่า “เพื่อนของพวกเธอหายไปไหน” พระภิกษุเหล่านั้นตอบว่า “ถูกสัตว์ต่าง ๆ ทำร้ายจนมรณภาพไป” ดังนี้จึงเป็นต้นเหตุที่พระพุทธองค์ทรงตรัสห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อเสือเหลือง เสือโคร่ง เสือดาว ราชสีห์ หมี และไม่ได้รับประเคนเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ดังกล่าว ทั้งสุกและทั้งคิบั

เหตุที่พระพุทธองค์ทรงห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อสุนัข เพราะถ้าพระภิกษุเคยกินเนื้อสุนัขมาก่อนตั้งแต่ครั้งเป็นฆราวาส เมื่อเวลา

พระภิกษุไปบิณฑบาต หรือไปไหนก็ดี สุนัขก็จะเห่า จะกัดพระภิกษุองค์นั้น แต่องค์ไหนไม่เคยกินเนื้อสุนัขมาก่อน สุนัขก็ไม่เห่าและไม่กัด ดังนั้นจึงเป็นต้นเหตุที่พระพุทธองค์ทรงตรัสห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อสุนัข และไม่ให้รับประทานเนื้อสุนัขทั้งสุกและทั้งดิบ

เหตุที่พระพุทธองค์ทรงห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อหมู เพราะพญานาคเข้ามากราบนมัสการพระพุทธเจ้า บอกพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ขอไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อหมูทุกชนิด เพราะงูเป็นตระกูลเดียวกับพญานาค ถ้าพระภิกษุองค์ไหนฉันเนื้อหมู แล้วลงไปสรงน้ำในแม่น้ำต่าง ๆ พวกพญานาคก็อาจจะโกรธและมาทำร้าย มาฆ่าพระภิกษุที่ไปสรงน้ำให้มรณภาพไป คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย พระพุทธองค์จึงทรงตรัสห้ามไม่ให้พระภิกษุฉันเนื้อหมูทุกชนิด และไม่ให้รับประทานเนื้อหมูทั้งสุกและดิบ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

นอกจากเนื้อสัตว์ทั้ง 10 อย่าง ดังที่ได้กล่าวมานั้น พระพุทธองค์ไม่ทรงห้ามให้ฉัน แต่ต้องทำให้สุกดี ถ้าหากพระภิกษุองค์ไหนฉันเนื้อสัตว์แล้วไม่สบายก็ไม่ควรฉัน ให้ฉันผักผลไม้ชนิดต่าง ๆ หรือสิ่งที่ไม่แสดงต่อร่างกาย

ดังนั้น ไม่ว่าพระภิกษุองค์ใดจะฉันมังสวิรัติ หรือญาติโยมจะกินมังสวิรัติกี่ดี ไม่ว่าพระภิกษุองค์ใดจะฉันเนื้อที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาต หรือญาติโยมกินเนื้อที่กินได้ก็ดี เวลานั้นแล้ว กินแล้วที่สำคัญคือเพื่อให้ตนเองอยู่สบาย เวลาปฏิบัติธรรมก็ทำให้ตนเองสบายใจ หากมีสติปัญญาก็สามารถที่จะบรรลุธรรมได้เหมือนกัน แต่

ถ้าหากพระภิกษุหรือญาติโยมก็ดี ไม่มีสติปัญญาแล้วก็ไม่สามารถที่จะบรรลุธรรมได้

เมื่อเราเข้าใจดีแล้วก็จะทำให้ไม่มีมานะทิฐิเกิดขึ้นแก่ตน เหตุฉะนั้นคนเรา ทุกคนที่เกิดขึ้นมาในโลกนี้ย่อมมีอุปนิสัยต่าง ๆ กัน มีธาตุชั้นต่าง ๆ กัน เกิดมาในตระกูลที่ต่างกัน ฉะนั้นสติปัญญาของคนเราก็เหลื่อมล้ำต่ำสูงไม่สม่ำเสมอ กัน แล้วแต่ว่าใครจะมีสติปัญญาดีกว่ากันเท่านั้น ในพระพุทธศาสนาการละกิเลสมันต้องอาศัยสติปัญญาของตนเองเท่านั้นเอง การที่คนเราจะมีทรัพย์สมบัติเงินทองมากมายเท่าไรก็ตาม จะไปหาซื้อปัญญาที่ไหนก็ไม่ได้ ต้องอาศัยตนเองทั้งนั้น โดยเฉพาะที่รับรู้เหตุผลว่า ปัญญาจะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยตนเองเท่านั้น เช่น ร้อน หนาว ทุกข์ สุข นี่เป็นเรื่องของตนเอง เรื่องเหตุเรื่องผล ตนเองเป็นคนตัดสินใจ รู้แล้วก็ตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ให้คนอื่นมาละกิเลสให้เรา สมาธิปัญญานี้จะเอาเงินหลายแสนล้านมาซื้อ มาจ้าง ก็ไม่มีใครขายให้ได้ ฉะนั้น ตนเองต้องปฏิบัติเองก่อน จึงจะทำให้สติปัญญาเกิดขึ้นแก่ตนเองได้ ตรงนี้แหละเป็นหลักเหตุผลที่ยืนยันในพระพุทธศาสนา ตามคำสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงตรัสเอาไว้

เหตุฉะนั้นเป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่จะต้องฝึกฝนอบรมสติปัญญาของเราให้แก่กล้า พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสตามพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายเวลาไปเจริญภาวนามา 1 เดือน 2 เดือน หรือ 3 เดือนก็ดี แล้วมานมัสการกราบไหว้พระผู้มีพระภาคเจ้า พระพุทธองค์ทรงตรัส

ถามว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อินทรีย์ทั้ง 5 ของพวกเธอแก่กล้าหรือยัง” พระภิกษุองค์ไหนที่ได้บรรลุธรรมก็นั่งอยู่เฉย ๆ ยังไม่ตอบ แต่องค์ไหนยังไม่บรรลุธรรมก็ตอบพระพุทธองค์ว่า “ภันเตพระเจ้าข้า อินทรีย์ 5 ของข้าพระพุทธเจ้านั้นยังไม่แก่กล้าแข็งพระเจ้าข้า” พระพุทธองค์ตอบว่า “ก็เป็นหน้าที่ของพวกเธอจะถามเราตถาคต เพราะพวกเธอยังไม่รู้ใช่ไหม” พระภิกษุผู้ที่ยังอินทรีย์ 5 ดินนั้นมีดังนี้

ข้อหนึ่ง **สัทอินทรีย์** มีศรัทธาเต็มเปี่ยมไหม ที่จะปฏิบัติเพื่อละกิเลส

ข้อสอง **วิริยอินทรีย์** มีความเพียรแก่กล้าไหม ที่จะเดินจงกรม นั่งสมาธิฝึกฝนอบรมจิตใจทุกนาที ทุกชั่วโมง และเว้นจากเวลานอนหลับ

ข้อสาม **สะตินทรีย์** มีสติรอบคอบไหม ในขณะที่ยืน เดิน นั่ง นอน หรือในทุกอิริยาบถ

ข้อสี่ **สมาธินทรีย์** มีจิตใจหนักแน่นมั่นคงเป็นสมาธิเหนียวแน่น ไม่อ่อนแอโคลนแคลนไหม

ข้อห้า **ปัญญินทรีย์** มีปัญญาพลังรอบรู้ในกองสังขารทั้งปวงไหม อันนี้ทางบรรลุธรรมเพื่อพ้นทุกข์อยู่ตรงนี้เอง

พระภิกษุองค์ไหนที่ได้บรรลุธรรมเบื้องต้นได้เป็นพระโสดาบัน บุคคล เป็นพระสกิทาคามี พระอนาคามี เป็นพระอรหันต์ พระพุทธองค์ก็รู้ว่าที่เขาไม่ถามเพราะเขารู้แล้ว แต่ถ้าพระภิกษุองค์

ไหนที่ยังไม่รู้ไม่เข้าใจก็ต้องถาม เหตุฉะนั้นพระพุทธองค์จะทรงทราบว่ พระภิกษุองค์ไหนบรรลอรหัตต์ หรือปฏิบัติอยู่ชั้นไหน เพราะพระพุทธองค์สามารถยังรู้วาระจิตได้

บัดนี้ เรื่องการทำความดี มีพุทธภาษิตที่พระพุทธองค์ตรัสสอนไว้ว่า “เย ตัตถะ อนุโมทนต์ิ เวยยวัจจัง กะโรติ วา นะ เตนะ ทักขินา โอนา เตปี ปุญญัสสะ ภาคินอ” ชนทั้งหลายเหล่าใด อนุโมทนา หรือช่วยทำการชวณชวายในทานนั้น ทักขินาทานของเขา มิได้บกพร่องไปด้วยเหตุนั้น ชนทั้งหลายเหล่านั้น ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญนั้นด้วย

บุญทั้งหลายสำเร็จด้วยการชวณชวายในทาน คือ ได้ชวณชวายไปบอกคนอื่นให้ทำบุญแม้ว่าตนเองไม่ทำก็ตาม ถือว่าการชวณชวายให้บุญของเขาสำเร็จ เราก็ได้บุญเพราะเราชวณเขาทำความดี แต่ก็ได้บุญตามที่เราชวณชวายเท่านั้น เพราะเราไม่ได้บริจาควัตถุด้วย

ถ้าเราจะทำบุญถวายสิ่งของหรือบริจาควัตถุ แล้วไปชวณคนอื่นร่วมด้วย เขาจะร่วมถวายปัจจัย 10 บาท 20 บาท ก็แล้วแต่ เขาก็ได้บุญ หรือเมื่อเราชวณคนอื่นไปทำบุญแต่เขาไปไม่ได้ขอฝากปัจจัยไปร่วมทำบุญด้วย 10 บาท 20 บาท เขาก็ได้บุญ แต่เขาต้องอาศัยเราให้เรานำของเขามาทำบุญให้สำเร็จ เขาเรียกว่าบุญสำเร็จด้วยการชวณชวาย

บุญทั้งหลายสำเร็จด้วยการกระทำอนุโมทนา คือ เมื่อเห็นคนอื่นเขาทำบุญทำกุศลก็กล่าวคำว่า “สาธุ ขอให้บุญกุศลนั้นจงสำเร็จ

ขออนุโมทนาด้วย” เราก็ได้บุญ เพราะบุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนา คือเรามีความสุขกับการทำบุญของคนอื่น เราก็ได้บุญ ได้ความสุขใจของเราด้วย เพราะการอนุโมทนา สรรเสริญ ยกย่องว่าคนอื่นได้ทำความดีใจของเราก็เลยมีความสุข เพราะเราไม่ไปคัดค้าน ไม่ไปตัดรอน เขาก็เลยได้บุญได้ความสุข

“ตัสมา ทะเท อัมปะติวานะจิตโต ยัตถะ ทินนัง มะหัพพะลัง” เป็นคนควรเป็นผู้มีจิตไม่ทอดย “ให้ในทีใดได้ผลมากควรให้ในทีนั้น” คือ ให้เลือกสถานที่ในการทำบุญ เปรียบเสมือนเวลาเราจะปลูกพืชผัก ผลไม้ ข้าวกล้า ฯลฯ อะไรต่าง ๆ ต้องเลือกพื้นที่ ที่มีดินดี เพื่อจะให้ผลผลิตงอกงาม เป็นเนื่อานบุญ

“บุญญาณี ประะโลกัสสะมิง ปะติฏฐา โหนติ ปาณินันติ” บุญย่อมเป็นที่พึ่งพาอาศัยของสัตว์ทั้งหลายในโลกหน้าได้จะนั้นแล

ดังนั้น บุญที่ตนเองได้สร้างไว้ นั้น ถ้าเรายังมาเกิดอีก เราก็ต้องได้รับผลบุญนั้น แต่ถ้าเราทำอยู่ในชาตินี้เราก็ได้อยู่ในชาตินี้อยู่แล้ว พอทำเสร็จมันก็มีความสุขในชาตินี้ นี่แหละเหตุมันเกิดขึ้นมาแล้ว เป็นอย่างนั้น อันนี้การมาปฏิบัติมันก็เป็นเหตุ ปฏิบัติดีคนมาดีก็ได้ ตำแหน่งสูงขึ้น ๆ ก็เป็นตามการปฏิบัติของตนเท่านั้นแหละที่เขาเรียกว่าเหตุทำให้มีความดีเกิดขึ้น เหตุดี ผลดี ก็มีมีความสุข เหตุดี คนก็ดี เหตุไม่ดี คนก็ไม่ดี ถ้าเชื่อมั่นอย่างนี้ก็เรียกว่าถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนาแล้ว นี่เขาเรียกว่าคนเข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงตรัสเอาไว้ เมื่อเราเข้าใจอย่างนี้แล้วเราจะทำมาก

ทำน้อยตามกำลังของตนเอง ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียน
 ครอบครั้ว ไม่ทำให้ตนเองมีความสุข ถ้าเราคิดดี พุคดี ทำดี ผลที่
 ออกมาก็คือมีความสุข เรียกว่า สัมมาทิฐิ ถ้าเราคิดไม่ดี พุคไม่ดี
 ทำไม่ดี ผลที่ออกมาเป็นความทุกข์ เรียกว่า มิจฉาทิฐิ จึงเป็นหน้าที่
 ของเราชาวพุทธศาสนิกชนทั้งหลายที่จะศึกษาทำความเข้าใจเรื่อง
 สัมมาทิฐิ ในชีวิตของคน เพราะกรรมมันต้องเกิดจากเหตุและดับเพราะ
 เหตุทั้งนั้น

เหตุฉะนั้น การทำบุญก็ดี ต้องไม่ให้เกิดทุกข์และไม่ให้คนอื่น
 ทุกข์ด้วย การทำความดี ถ้าทำอะไรทุกสิ่งทุกอย่างก็อย่าให้ไป
 เบียดเบียนตนและคนอื่นเขา พุคด้วยกันก็อย่าให้ไปเบียดเบียนตน
 และบุคคลอื่น คิดอะไรก็อย่าให้ไปเบียดเบียนตนและคนอื่น คือ “ทำ”
 ไม่ให้เดือดร้อนคนอื่น “พุค” ไม่ให้เดือดร้อนคนอื่น นั่นเอง คนอื่น
 ไม่เดือดร้อน เราก็ไม่เดือดร้อน เพราะเราทำถูก พุคถูก คิดถูก
 เราคิดไม่ให้เป็นคนอื่นเดือดร้อน เราก็ไม่เดือดร้อนเหมือนกัน เขาเรียก
 ผลสะท้อนย้อนมาให้ไม่มีความเดือดร้อน จึงเรียกว่าการงานปราศจาก
 โทษ ทำด้วยกาย พุคด้วยวาจา คิดด้วยใจ การงานไม่มีโทษ เราทุกคน
 ก็ควรพากันปฏิบัติตนเองเพื่อความสุข

ฉะนั้น อาตมาจึงมีความปรารถนาอยากให้มีหนังสือเล่มนี้
 เป็นคู่มือของอุบาสก อุบาสิกา ได้นำไปศึกษาให้เข้าใจ เพื่อที่ญาติโยม
 ไปได้จะทำบุญ บริจาคทานให้ถูกต้องตามหลักที่พระพุทธองค์ทรง
 ตรัสไว้

รายชื่อผู้บริจาคจัดพิมพ์หนังสือการถวายสิ่งของแด่พระภิกษุสงฆ์ที่ญาติโยมควรปฏิบัติ

ครอบครัว นวมงคลกุล	4,000.-	คุณสุพิศ โสภารวรรณ และครอบครัว	200.-	
คุณประเสริฐ-คุณเดือนงาม รัตวินิช	}	คุณสุกานันท์ ศิริพันธ์	1,000.-	
คุณจักรวาล-คุณขนิษฐา รัตวินิช		5,000.-	คุณสุรวีร์ นิมมาชีระสุนทร และครอบครัว	500.-
ครอบครัว ไวยาหนุวัตติ	5,000.-	คุณสุวิมล ชูพิศาลโรจน และครอบครัว	3,000.-	
ครอบครัว คำบุญเรือง	2,000.-	คุณหญิงนังสุรพันธ์เสนี	500.-	
คุณเกษชัย-คุณบริบูรณ์ เตือนราษฎร	}	คุณอังฉรา แก้วใส	500.-	
ค.ญ.ญาณีภา-ค.ช.จรีทีปต์ เตือนราษฎร		4,500.-	ค.ช.วิศพล สอนไทย	100.-
คุณกวีณา ปิงฉิมสวัสดิ์	}	ค.ช.วิษชากร ธนทรัพย์วีระชา	150.-	
Mr.Dai -ค.ช.วีว -ค.ญ.มีรินทร์ Ono		5000 yen	ค.ช.สรยุทธ อินทวรร	200.-
ดร.กาญจนา คำเนิ่งกิจ	200.-	คุณนภัส จันทน์แก้ว	100.-	
คุณกัทยา อินทรพิจร และครอบครัว	200.-	นักศึกษาปริญญาโทภาควิชาสถิติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	200.-	
คุณจงดี อุปการะ	100.-	ม.ล.พัชรจจา - คุณอัศดา - ค.ญ.พริยฐา หารินสุด	2,000.-	
คุณจุไรรัตน์ อินคำ	50.-	ม.ล.สิมาทิป-คุณชนพจน์ - ค.ช.ปรีชญ์ ภาคสุวรรณ	2,000.-	
คุณถ้ำ โพธิ์วัน	200.-	คุณสุกคยา คงศิริ	1,500.-	
รศ.ดร.ชูเกียรติ วงศ์พุทธา	550.-	คุณอธิตา อุดมยิ่ง และครอบครัว	1,000.-	
คุณณชธร-คุณพีรพงศ์-ค.ช.จรัมเมฐฐ จิระเสวีจินดา	1,000.-	คุณลัดดาวัลย์ วิวัฒนากุลวานิชย์ และครอบครัว	500.-	
คุณณภษา-คุณอรวรรณ จูฑะพุทธิ	}	คุณชนนัท อุดมยิ่ง และครอบครัว	1,000.-	
คุณประยุทธ-คุณธนวรรณ จูฑะพุทธิ		500.-	คุณธีรธร กุหารุ่งโรจน์ - คุณอรนุช เมธาวิภาส	2,000.-
คุณบัณฑิตา พลับอินทร์	150.-	คุณศิริรัตน์ ว่องวุฒิชัยศิลป์ และครอบครัว	}	
คุณพงศกร-คุณชญาดา ลำซำ	}	คุณรัตนวรรณ-คุณัทธนา ศรีอมร		7,000.-
ค.ช.ณิธิศ-ค.ญ.พัทธธีรา ลำซำ		500.-		
คุณพนารัตน์ มหาพฤกษ์	200.-	คุณกนกพร-คุณบัณฑิต วิจิตรประไพ	}	
คุณพิมพ์มาส แต้สุจิ	200.-	คุณบัญญัติ-คุณหมยซึ่ง ยุทธพัฒนาพร และครอบครัว		7,000.-
รศ.พูนพิงษ์ พุกกะมาน	3,000.-	คุณอรวรรณ ปิยะพรสกุล และครอบครัว		
คุณภิญญา จุลินทร และครอบครัว	100.-	คุณปานทิพย์	100.-	
คุณลักขณา กลยณี	100.-	คุณศรีสุข	100.-	
คุณลักขณา หมั่นจักร	100.-	คุณวชิราพร	50.-	
คุณวไลพร เสวตะโสภณ	100.-	คุณสุวรา คงสุวรรณ และครอบครัว	250.-	
คุณวงศ์พรหม จิระเอกวัฒน์ และครอบครัว	1,000.-	คุณชลธ	500.-	
คุณวชิรณี วงศ์ศิริอำนาจ	500.-	คุณนาควุฒิ	300.-	
คุณวลัยภรณ์ รุ่งสว่าง	200.-	คณะปฏิบัติธรรมพระอาจารย์เอกชัย	4,500.-	
คุณสงกรานต์ ตำราษฎร์จิดต์	10,000.-	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	2,000.-	
คุณสมหวัง รัตนตรี และครอบครัว	14,000.-	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	1,000.-	
คุณสุดารัตน์ ภักดี	100.-	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	300.-	
คุณอมรสิริ กลิ่นประทุม	500.-	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	200.-	